

BILTEN

DRUŠTVO SLOVENCEV "SAVA" V BEOGRADU

DRUŠTVO SLOVENACA "SAVA" U BEOGRADU

Letnik 1, številka 2

Beograd, november 2003.

OBISK PARLAMENTARNE DELEGACIJE DRŽAVNEGA ZBORA V SLOVENSkih DRUŠTVIH V BEOGRADU IN NOVEM SADU

Delegacija Državnega zbora Republike Slovenije - Komisija za Slovence v zamejstvu in po svetu v sestavi: gospod **Franc Pukšič**, predsednik komisije, gospa **Marija Pozsonec**, poslanka, **dr. Jože Bernik**, poslanec, gospa **Breda Mulec**, sekretarka komisije, ter državni sekretar iz Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu v sestavi Ministrstva za zunanje zadeve gospod **Črtomir Špacapan** in gospa **Dolores Selan** iz Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu so dne 11.03.2003 prišli na obisk k Slovencem, organiziranim v Društvih Slovencev "Sava" v Beogradu, "Kredarica" v Novem Sadu, "Triglav" v Subotici in Planki" v Zrenjaninu.

Srečanje članov delegacije in predstavnikov slovenskih društev je bil 11.03.2003 v veleposlaništvu RS v Beogradu, kjer se je na delovnem ses-

tanku vsako društvo predstavilo, ter na kratko predstavilo aktivnosti, načrte, probleme in cilje svojega dela.

Po sestanku se je parlamentarna delegacija odpravila na obisk v Društvo "Sava", kjer jih je v prostorih društva v ul. Višegradskei 23, pričakala gospa Anica Sabo, predsednica društva ter jim zaželela dobrodoščico, istočasno pa

Anica Sabo, Jožef Kečeh, Vladimir Uršič
Jožef Dajčman, Franc Pukšič

z omenjenim ministrstvom vzpostavilo sodelovanje, o čemer so se gostje pohvalno izrazili. Gostje so dobili Bilten društva, ki so si ga ogledali z velikim zanimanjem. V učilnici so gostje vstopili med mlade, ki so bili ravno pri dopolnilnem pouku slovenščine. Ura je sveda bila prekinjena, toda učenci so dobili možnost spregovoriti živo slovenščino in gostom razložiti vse, kar jih je zanimalo. Seznanili so med sabo, si zastavili številna vprašanja, izmenjali

vtise in mnenja ter se živahno pogovarjali.

jih je podrobneje seznanila z delom društva, akcijami, projekti itn. Gostje so potem pozorno in z užitkom poslušali program izjemnega kvarteta "Sava", ki je predstavil avtentično slovensko glasbeno izročilo. Zazdelo se nam je, da so člani parlamentarne delegacije bili obnem ganjeni in navdušeni.

Med ogledom skromnih prostorov društva, so gostje na stenah opazili plakate *Ministarstva za ljudska in manjinska prava SCG* na temo tolerance. Pojasnili smo jim, da je Društvo "Sava"

Naslednjega dne je parlamentarna delegacija v spremstvu gospoda Jožefa Dajčmana, prvega sekretarja slovenskega veleposlaništva, odšla na obisk v Društvo "Kredarica" v Novem Sadu. Na žalost je zaradi nepričakovane vesti o atentatu na premiera dr. Zorana Dinkića v Beogradu, parlamentarna delegacija prekinila obisk društvom Slovencev v Srbiji.

Vladimir Uršič

Vokalni kvartet „Sava“

PREŠERNOV DAN

Čeprav bo leto kmalu naokrog, se radi spomnemo februarja in proslave Prešernovega dne v našem Društvu. Mrzlega večera 15. februarja 2003 smo se, kot sicer ob praznikih, zbrali v dvorani BMD na Neimarju, ki nam jo prijazno odstopi gospod Jože Hauptman. Tokrat smo bili še posebno razburjeni, saj smo se za Prešernov dan dolgo in skrbno pripravljali.

V tiskanem programu smo ob predstavitvi točk napisali nekaj besed o Prešernovem življenju in pomenu njegovih poezij za slovensko kulturo, ter napisali besedilo Zdravljice ter najznamenitejših Prešernovih verzov.

Program sta pripravili Anica Sabo in Maja Dukanović. Naša predsednica, gospa Sabo je skrbela predvsem za glasbeni del programa, Maja Dukanović pa za knjižno-jezikovni. Narodno gledališče iz Beograda nam je omogočilo ugodnejši najem kostumov za ta slavnostni večer. Tako so se naša dekleta spravila v dolge obleke iz 19. stoletja, blestela so v čipkah in skrbno počesanih kodrih na glavi. Fantje pa so bili prav resni s telovniki, suknjiči, klobuki ter palicami za sprehod. Sprehodili smo se med Dunajem in Ljubljano, sišli marsikaj o tem času in se popolnoma vživeli v Prešernova doživetja in čustva.

Besedila o Prešernovem delu in takratnem času so v lepi slovenščini brali Ana Marija Vojinović, Monika

smo si tudi v živo predstavili Prešerna in Čopa, ter prislunhiti dialogu Primicove Julije in njene mame. V

Stojanović, Irena Kužnik, Aleksandar Vojinović in Marko Kužnik. Prešernove verze, ponazoritev povedanega v uvodnih besedilih so recitirali Slavica Boštjančič, Miljana Kljun, Marija Družjanič, Karlo Rak, Janko Brezovar in Aleksandar Vojinović. Želeli

dramskih nastopih so nam jih zelo pristno predstavili Ivan Debeljak in Janko Brezovar ter Jelena Rašić v pogovoru s Pavlo Milovanović.

Govorjene besede je s pesmijo popestril pevski zbor, ki ga je za nastop pripravila

Anica Sabo. Zapeli so Luna sije, Soldaška in O Vrba - vse napisane na podlagi Prešernovih pesmi. Ivan Debeljak je na diatonični harmoniki zaigral nekaj ljudskih, poseben navdih Dunaja pa sta nam pričarala Imre in Atila Sabo na godalih, potem pa še Imre Sabo n aviolini v spremljavi Željke Antolić. Vse je bilo na vrhunski ravni.

Na koncu so spet blesteli najmlajši, z akatero posebno skrbimo in jih vzpodbujamo k nastopanju v slovenščini. Tokrat so se naučili povsem nove pesmi: na verze iz Mokrocvetičih rožic poezije je Anica Sabo napisala tako

lepo melodijo, da jo malčki kar naprej prepevajo tudi zase, kot priljubljeno pesem. Otroški zborček je tudi tokrat pripravila sama predsednica, na klaviaturah je spremljala Željka Antolić, na odru so pa vsi skupaj bili prav veseli in nas spravili v dobro voljo.

Prešernov dan je pritegnil veliko število članov k aktivnem sodelovanju. Za nastop je bilo treba pripraviti oder, postaviti majolice, zašiti manjkajoče gumbe, nakodirati lase, vrniti kostume in kot vedno - pripraviti kupe dišečih dobrot. Za vse to so poskrbele mnoge pridne roke naših beograjskih Slovencev, ki vse opravijo z veliko ljubeznijo.

Maja Dukanović

V okviru Biltena je ustanovljena tudi rubrika „Intervju“. V vsaki številki bomo intervjuvali nekega člana. To bodo osebnosti, ki so na različne načine vplivale na oblikovanje Društva, potem tisti, ki aktivno sodelujejo v njegovem delu, ali na katerikoli drug način pozitivno delujejo v interesu Društva.

V tej številki Biltena bomo bralcem predstavili gospoda Zlatana Vaudo, kompozitorja, aranžerja, dirigenta. V Društvo Sava je vstopil med prvimi in v njem dela z veliko entuzijazma in energije. Ponosno poudarjamo, da je prispeval k ustanovitvi vokalnega kvarteta Sava, v katerem je dirigent in pevovodja.

Druga svetovna vojna ga je leta 1941 preselila iz nekdanje Šmarjete (danes Pernice v Slovenskih Goricah) v Srbijo. Je avtor mnogih vokalnih in instrumentalnih del. Letos proslavlja osemdeseti rojstni dan. Vsi člani Društva mu želimo vse najboljše, predvsem pa veliko zdravja in ustvarjalnega navdih.

1. Že več desetletij ste pomembnem dejavnik v kulturni dediščini Beograda. Kot dirigent zbora RTB, avtor mnogih znanih kompozicij - poslušali smo vaš koncert za klarinet in orkester pod palico dirigenta Zubina Mehte, Otroško opero Ježkova hišica, številne zbrane in solo pesmi - imeli ste možnost aktivne udeležbe v kulturnem življenju glavnega mesta. V čem Vi, kot oseba na čigar delo je ponosno celo Društvo Sava, vidite smisel ustanovitve Društva Slovencev Beogradu?

Smisel ustanovitve Društva Slovencev v Beogradu vidim predvsem v zgodovinskem pomenu, ki sem ga že kot otrok občutil že v času bivše Jugoslavije, ko smo mnogi Slovenci občutili in doživeli veliko ljubezen do Srbov, do slavne srbske zgodovine, katera nas je navdušila za to, da vedno stopamo proti cilju, ki je danes cilj Društva Slovencev. Vedno moramo poudarjati vrednost in pomen našega druženja,

INTERVJU - Zlatan Vauda

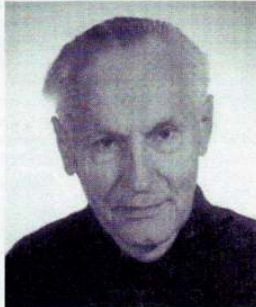
da bi sedaj in bodoči člani Društva bili vzor, večni dober primer kulturnega obnašanja, zdravih ambicij in programskih uresničitev tsitega, kar mora biti naš ponos! Mojega očeta, Mirka Vaudo, je že leta 1914 Avstro-Ogrski režima imenoval "Srbofil", zaradi česar je naša družina 1941 bila odpeljana v taborišče v Meljski kasarni in potem izseljena v Gružo pri Kragujevcu.

2. Dali ste spodbudo za ustanovitev vokalnega kvarteta "Sava" in ste z neverjetno vneto začeli ustvarjati in razvijati program. Kaj po Vašem mnenju, pomeni za ohranjanje kulturne in nacionalne identitete ta ansambl in kdaj lahko pričakujemo njegov prvi javni nastop?

Kot majhen sem že imel možnost poslušati mnoge ansamble, bodisi kvartete bodisi oktete, kar je v Sloveniji tradicija. Jaz sem skozi praktično delo oblačal vse priprave, organiziral veliko seminarjev za dirigente v tujini in pri nas, s takšnim delom imam veliko izkušenj. Toda kvartet Ludvig - Nino - Branko - Ivan me je navdušil. Mislim, da bi morali razširiti program (od stare literature do sodobnih kompozitorjev). Seveda se veliko angažirajo tisti člani, ki pojejo v drugih zborih kjer ne pazijo na tehniko, dih, impostacijo... Na radiju, kjer sem delal kot dirigent Otroškega zbora, sem velikokrat bil deležen vprašanja kdaj bom kaj posnel za RTB. Kakor takrat nisem vedel odgovora, tako tudi danes ne morem povedati točen datum prvega javnega nastopa. Vsekakor upam, da bo to kmalu.

3. Z gotovostjo lahko rečemo, da ste v Društvu Sava Vi najboljši poznavalec tradicionalne, "prave", izvirne Slovenske ljudske pesmi, in zato Vas prosimo da našim članom poveste nekatere besede o teh prelepah pesmih.

Ravno včeraj sem dobil sveže tiskano zbirko ljudske pesmi. Zbirko je naredila organizacija "Prijatelji beograskih otrok" in danes to zbirko z veseljem dam naprej. Vam prof. Anica. Avtorja sva prof. Konstantin Babić in jaz,

imenuje pa se "Zvoki moje domovine" o kateri je zelo lepo in toplo govoril Slobodan Atanacković. Mislim, da je slovenska ljudska pesem zelo bogata, še posebno v Beli Krajini in zato predlagam da naredimo programsko usmeritev na to bogato področje.

4. Kako kot oseba z velikimi življenjskimi in delovnimi izkušnjami ocenjujete dosedanje delo Društva?

Dosedanje delo Društva je v stalnem vzponu! Moramo ohraniti pester programski del, ker prihajajo novi ljudje, ki bi radi sodelovali v različnih dejavnostih Društva.

5. V Biltenu bomo objavili tudi eno ljudsko pesem. Prosim Vas da jo za to številko sami izberete in nam poveste nekaj besed pesmi katero ste izbrali?

Predlagam našo lepo pesem Pozimi. pa rožice ne cveto. Pesem govori o tem zimskem času, razlaga, da pozimi resda ni rožic, so pa druga veselja.

Anica Sabo

Društvo slovencev „Sava“ se posebno zahvaljuje podjetjem „Krka“ Predstavništvo Beograd, podjetju „MERCATOR“, „GORE TRADE“, „MURA“ in predstavništvu SLOVENSKH ŽELEZNIC za pomoč in podporo ki udeležijo najmlajših članov u Poletni šoli Slovenskega jezika v Sloveniji.

II Redna letna seja Skupščine Društva Slovencev "Sava" v Beogradu

Drugo redno zasedanje Skupščine Društva Slovencev "Sava" je bilo letos, zaradi povečanja števila članov, v veliki dvorani SO Stari grad v Beogradu dne 29.03.2003.

Pozdravno besedo dobrodošlice je prisotnim članom in gostom, napotil predsednik skupščine Vladimir Žnidaršič in povabil podpredsednici skupščine dr Tanjo Jozić in Margareto Brezovar ter sekretarja skupščine Vladimira Uršiča mlajšega naj zavzamejo svoja mesta. Potem, ko je na podlagi poročila verifikacijske komisije, da je na seji prisotna večina članov in da obstaja potrebno število za odločanje po statutu, je za zapisnikarja skupščine izbran Puceļ Ludvik in je sprejet zapisnik s prejšnje, I. redne seje skupščine. Predsednik je predlagal naslednji dnevni red:

- 10) Verifikacija sprejema v članstvo Društva
- 11) Sprejem odločbe o višini članarine za leto 2003
- 12) Razno

Predlogov za dopolnitev dnevnega reda ni bilo. Pred pre-

Ivan Brezovar

hodom na dnevni red, je skupšina enoglasno odločila, da se bo glasovanje o vseh vprašanih, ki so na dnevnem redu, vključno s tem tudi izbor kandidatov za delegate skupščine, opravljalo z javnim glasovanjem-dviganjem rok.

predstavila poročilo o delu Društva "Sava" v prejšnjem letu. Povedala je, da so bile glavne aktivnosti usmerjene na ohranjanje slovenskega jezika, kulturne aktivnosti in ohranjanje kulturne dediščine, obveščanje in delovanje društva v notranjosti. Omenila je vedno prisoten problem pomanjkanja sredstev in primerne opreme za izvajanje dopolnilnega pouka slovenskega jezika. V Društvu so po predvidenem načrtu, aktivirane posamezne sekcije. Obstaja jedro dramske sekcije, katere člani sodelujejo na vseh večjih srečanjih Društva, občasno deluje mešani pevski zbor, v povojih je tudi otroški zbor, kot izjema pa se je izkazal Vokalni kvartet "Sava" ki ga vodi Zlatan Vauda. Med športnimi aktivnostmi je sprožena akcija zbiranja kandidatov za smučanje in planinarjenje, v

kuverte z memorandumom društva. Ustvarjeni so zelo uspešni stiki z Zveznim ministrom za človekove in manjšinske pravice, ki tudi pomaga pri našem delu. Na koncu, ampak ne kot najmanj pomembne, so omenjene vse aktivnosti članov, ki so prispevali k prijetnem vzdušju ob vseh priložnostih ko smo bili skupaj. Imena članov Društva ki so: delali pite in krofe, rogljičke in zavitke, potice in ostale okusne sladice, adresirali in delili Bilten Društva, čistili prostore, prali posodo po končanih proslavah, kuhali kavo ni možno naštet. Očitno je, da brez njihovega dela in angažiranja Društvo ne bi moglo obstati in se razvijati. Poročilo Predsedništva društva o delu za leto 2002 je bilo potem enoglasno sprejeto. Finančno poročilo je podal podpredsednik društva Slo-

Jolica Jazić

va. Lani je rešen problem prostorov Društva v Višegradski ul. 23, prav tako pa tudi problem s sredstvi za njegovo redno plačevanje. Prostor je še vedno prazen, je pa zato naš. Tiskane so in razdeljene članske izkaznice, kakor tudi pisma in

- 1) Poročilo Predsedstva Društva o delu v 2002 letu
- 2) Finančno poročilo za leto 2002
- 3) Poročilo Nadzornega odbora za leto 2002
- 4) Sprejem programa dela za leto 2003
- 5) Sprejem finančnega načrta za leto 2003
- 6) Sprejem odločbe o spremembah in dopolnitvah Statuta
- 7) Sprejem odločbe o spremembah in dopolnitvah Poslovnika skupščine
- 8) Izбира delegatov skupščine
- 9) Razrešitev članov Predsedstva Društva

Besedo je potem dobila gospa Anica Sabo predsednica Društva "Sava", ki je pozdravila vse prisotne in

prihodnjem obdobju pa je treba pričakovati ustanovitve drugih sekcij za katere obstaja interes članov društ-

bodan Jakoš. Razložil je podatke o dohodkih društva v letu 2002, ki se sestojijo od članarine, donacij in drugih oblik pomoči, ter podatke o izdatkih za zakup, nabavo pisarniškega materiala, fotokopiranje, tiskanje biltena, članskih izkaznic, memorandumov in kuvert, poš-

Anica Sabo

nino, stroškov za organizacijo srečanj in drugo. Finančno poročilo Društva, za leto 2002, je bilo enoglasno sprejeto.

Poročilo o delu Nadzornega odbora v obdobju med dvema skupščinama je v brezhibni slovenščini podal Predsednik Nadzornega odbora g. Janko Brezovar, in poudaril, da delo Društva Slovencev "Sava" v l. 2002 potekalo v skladu z zakonom in statutom. Odbor meni, da delo Predsedstva, v skladu s poročilom gospe Anice Sabo in finančnim poročilom, ki ga je podal g. Slobodan Jakoš, poteka v skladu s statutom društva, posebno pa, da so sredstva racionalno oz. ekonomično

uporabljena, brez odvečnih stroškov. Poročilo Nadzornega odbora za leto 2002 je bilo enoglasno sprejeto.

Predlog načrta dela Društva v letu 2003 je razložila gospa Anica Sabo. Poudarila je, da bodo glavne smernice tudi nadalje, vzdrževanje prijateljskih vezi z vsemi, ohranjanje slovenskega jezika in tradicije - narodnih običajev, uresničevanje sprejetih projektov, organizacija kulturnih dejavnosti, koncertnih gostovanj, predavanj, nadaljnji razvoj in delo umetniških sekcij in ustanavljanje novih. Načrt dela Društva Slovencev "Sava" v Beogradu za leto 2003 je bil enoglasno sprejet.

Besedo je ponovno dobil gospod Slobodan Jakoš, ki je podal Predlog finančnega načrta dela Društva v letu 2003. Poudaril je, da je potrebno vzdrževati nivo sredstev za tekoče poslovanje, nabaviti inventar za prostore, zagotoviti sredstva za izdajo "Biltena", kulturne dejavnosti in druge načrtovane namene, kakor tudi to, da sredstva za uresničitev načrta lahko pričakujemo od Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu ter od Zveznega ministrstva narodnih in etničnih skupnosti, na podlagi sprejetih in odobrenih projektov in natečajev, prav tako pa tudi od članarine in donacij. Finančni plan Društva Slovencev "Sava" v Beogradu za leto 2003 je bil enoglasno sprejet.

Za obravnavo 6. in 7. točke dnevnega reda, je predsednik skupščine dal besedo gospodu Vladimirju Uršiču, članu Predsedstva društva, ki je vlijudno pozdravil predsednika skupščine, podpredsednice in tajnika skupščine, ceneje goste in vse prisotne člane, ter razložil predlog odločbe o spremembah in dopolnitvah Statuta društva. Poudaril je, da stalna rast članstva predstavlja za Društvo velike organizacijske, in še posebno finančne probleme, za organizacijo seje skupščine. Dodal je, da Društvo "Sava" nihče ne deluje sredstev za te namene, tako da jih je potrebno vsakokrat izločiti iz sredstev namenjenih ostalim aktivnostim. Tako bi na primer izdatki, ki so potrebni za pripravo te seje (najem dvorane, tiskanje in

POROČILO O DELU PREDSEDSTVA V LETU 2002

Društvo Sava je oblikovalo program za preteklo leto, ki je sprejet na skupščini Društva 13.4.2002. Glede na predvideni program je ustvarjeno naslednje:

1. Ohranitev slovenskega jezika

a) V zvezi z omejenim ciljem se v okviru Društva udejanja dopolnilni pouk slovenskega jezika, med nami enostavno imenovan "Šola". V okviru nje so organizirane tri skupine

Društvo Sava je utemeljeno pred približno letom in pol, z namenom ohraniti nacionalne identitete, jezika in kulture, kulturne dediščine ter krepitev prijateljstva med slovenskim, srbskim in drugim narodi na ozemlju Republike Slovenije začelnega tečaja, ena za mlajše otroke ter dve za starejše. Vsi si želimo, da bi se v okviru šole organiziral tudi izpopolnjevalni tečaj za odrasle, ki bi si želeli dopolniti znanje jezika, ter da se učenja udejanjajo cele družine, ne pa samo otroci. Lepo bi, namreč, bilo, če bi se slovenščina spregovarila v družinah, ne pa samo v šoli.

b) Prostor - učilnica za jezikovni pouk se nahaja ob prostih prostorih Društva, kar izredno ugodno vpliva na celotno pozitivno usmeritev v delu Društva.

c) Zaenkrat naj poudarimo, da je neustvarjen del načrta pomanjkanje ustrezne opreme za delo. Posebna dragocenost naše "Šole" je profesorka, ki jo organizira, usmerja in vodi. Gospa Maja Dukanova, asistentka na Filološki fakulteti v Beogradu, z veliko entuziazma, volje in potrpežljivosti, predvsem pa strokovno in profesionalno načrtuje učenje slovenščine za vse zainteresirane člane. Tako je učenje jezika postalo jedro aktivnosti društva okoli katerega se zbirajo člani in izhodišče mnogih aktivnosti.

2. Kulturne aktivnosti in ohranitev kulturne dediščine

a) V Društvu so, po predvidenem načrtu, aktivirane sekcije. Obstaja jedro dramske skupine, čigar člani nastopajo na vseh večjih srečanjih Društva, občasno deluje mešani zbor, ustvarja se otroški zborček, kot posebno pomemben pa izstopa vokalni kvartet "Sava", ki ga vodi Zlatan Vauda. S področja športnih aktivnosti se je začela akcija zbiranja zainteresiranih za smučanje, verjamemo pa da bodo v naslednjem obdobju organizirane tudi druge sekcije, za katere obstaja zanimanje članov Društva.

b) Organiziranje praznovanj nacionalnih in kulturnih praznikov Slovenije. V preteklem letu smo praznovali naslednje praznike: *Slovenski kulturni praznik* s pestrin in zajetnim programom. *Pust* in *Miklavž* sta praznovana v okviru šole in sta pobudila veliko zanimanje ne samo najmlajših, temveč tudi njihovih staršev in starih staršev. *Martinovo* smo praznovali s posebnim užitkom, kjer so se mnogi imeli priložnost spomniti šeg in navad v zvezi s praznikom vina in

razmnoževanje gradiva, dostavljanje gradiva, poštne knjižice, kotkeji (in dr.), zastopali za organizacijo zelo štirih kulturnih priraditev ali srečanj, ob tem pa nismo vzeli v poštev ogromnega prostovoljnega dela, ki so ga vložili posamezni člani. Če se bo rast števila članov nadaljeval s takim tempom, česar se vsi iskreno veselimo, bo že za naslednjo redno skupščino potrebno najeti dvakrat večjo dvorano.

Pojasnili je, da bi rešitev navedenih problemov predstavljalo uvajanje delegatske skupščine, sestavljene iz 50 izbranih delegatov. Predlagano število delegatov je dovolj reprezentativno za celotno članstvo Društva, glede na to, da v mnogih številnejših družbenih skupnostih nemu delegatu ali poslaniku pripada veliko večje število volivcev.

Pri delu skupščine bi tudi nadalje sodelovali vsi zain-

Vladimir Uršič

teresirani člani, organizacija in delo takega telesa pa bi bila materialno in tehnično neprimerno lažje izvedljiva. Gospod Uršič je potem podal strokovno razlago posameznih pravnih izrazov. Po glasovanju je Odločba o spremembah in dopolnitvah Statuta Društva Slovencev

veselja. *Praznovanje Božiča* je bilo pristno, domače, v mnogih srcih so se obudili spomini na rojstni kraj, pri mlajših pa porodilo zanimanje za smisel in pomen tega praznika. Poleg tega, sta v septembru in oktobru organizirana dva večja srečanja, kjer so sodelovali učenci „Sole“ ter volkani kvarteta „Sava“. Srečanja so obiskovali tudi predstavniki Velevoslanštva Republike Slovenije ter predstavniki cerkvenih oblasti v Beogradu.

e) Med različnimi ostalimi srečanja naj poudarimo srečanja, ki se dogajajo vsak petek med 18 in 20 uro v prostorih v Višegradski 23, kjer se medsebojno obvestimo o novicah, pogovorimo, dvakrat pa smo imeli tudi posebna predavanja o Alpah, ki jih je organiziral gospod Jovan Kelic. Na teh srečanjih je občasno navzoč tudi gospod Jožef Dajčman, prvi sekretar Velevoslanštva RS.

d) Obiski sorodnih Društev so realizirani nekakrat. Želimo si, da bi ti stiki bili pogostejši in plodnejši.

e) Od gostovanj umetnikov iz Slovenije je ustvarjen stik s folklornim društvom Cof iz Ljubljane, ki so za člane Društva organizirali program v Kulturno umetniškem društvu Lola. Po programu smo ob skromnem prigrizku ostali v večernem pogovoru.

4. Informiranje

V okviru delovnega načrta Društva je poudarjen pomen informiranja ter v zvezi s tem izdajanje Biltena. Ob koncu lanskega leta so ustvarjeni pogoji za izhajanje Biltena, in je na splošno veselje vsi članov izšla prva številka.

5. Delovanje Društva v notranjosti

Žal je treba povedati, da je zelo malo storjeno glede delovanja Društva v notranjosti. V delo so do neke mere vključeni posamezniki iz Sabca, poslali smo nekaj knjig za jezikovni pouk v Bero in Negotin, toda to je vsekakor premalo. Verjamemo, da bo naslednje leto glede tega bolj uspešno.

To poročilo je narejeno točno po točkah, ki so zaznamovane, oziroma predvidene s programom dela društva za leto 2002. Poleg tega, bodo v poročilu naštet tudi aktivnosti predsedstva, ki so pomembno vplivale na delovanje Društva.

1. Rešen je problem prostorov Društva in redno plačevanje najemnine zanje. prostori so resda prazni, ampak so naši.

2. Prostor za delo „Sole“, ter verjetno reševanje rednega financiranja. Pri reševanju problemov v zvezi z najemom in financiranjem prostorov imamo ogromno pomoč lastnikov stavbe in smo jim brezmerno hvaležni.

3. V preteklem letu so tiskane in podeljene članske izkaznice. Društvo ima tudi ustrezn znak, oziroma kuverte, kar je zelo pomembno za stike s posamezniki in vsemi strukturami izven Društva.

4. Po mnenju predsedstva je stik z Velevoslanštvom Republike Slovenije zelo dober in ploden. Posebno je dragocena pomoč pri navezovanju stikov s pristojnimi ministri v Republiki Sloveniji ter z vsemi resorji pristojnimi za naše delo. Člani predsedstva so navzoči v Velevoslanštvu ob praznovanju pomembnejših praznikov. S posredstvom Velevoslanštva obiskujejo tudi gledališke predstave, ki prihajajo iz Slovenije, ter na drugih kulturnih dogodkih.

5. Ustvarjen je zelo dober stik z Ministrstvom za etnične in nacionalne manjšine Srbije in Črne Gore, ki tudi zelo podpira naše delo.

6. Ustvarjen je stik s slovenskimi podjetji in verjamemo, da bo to sodelovanje v veliko zadovoljstvo vsem.

7. In nenazadnje, pa sploh ne najmanj pomembno – naj omenimo vse dejavnosti članov, ki so pomagale k ustvarjanju prijetnega vzdušja v vseh skupnih trenutkih. Imen članov ki so pekl zavite in krofe, gnetli rogljčke, peciva, pite in ostale okusne dobrote, ki so adresirali in distribuirali Bilten Društva, čistili prostore, pomivali posodo po srečanjih, kuhali kavo in naredili še marsikaj koristnega – sploh ni mogoče naštet. Vsekakor pa je jasno, da brez njihovega dela in truda Društvo sploh ne bi moglo obstajati in se razvijati.

„Sava“ v Beogradu enoglasno sprejeta.

G. Vladimir Uršič je potem prešel na utemeljitev predloga odločbe o spremembah in dopolnitvah Poslovnika skupščine. Pojasnil je, da so spremembe poslovnika izrazoslovne narave tj., da se dosedanji izraz „član skupščine“ v različnih sklonih v

besedilu poslovnika zamenja z izrazom „delegat“, v ustreznem sklonu. Odločba o spremembah in dopolnitvah Poslovnika Skupščine je enoglasno sprejeta.

Potem je imenovana komisija za izvolitev skupščinskih delegatov v sestavi: Pišot Bogdan - predsednik, Kužnik Marko in Vojnovič

Aleksandar - člana.

Predsednik Skupščine je nato povabil prisotne člane, naj predložijo kandidate. Gospa Anica Sabo je v imenu predsedništva društva predložila seznam 50 kandidatov. Glede na to, da novih predlogov ni bilo, je predsednik povabil prisotne naj se priključijo glasovanju. Po

NAČRT DELA DRUŠTVA SLOVENCEV „SAVA“ V BEOGRADU ZA LETO 2003

Društvo Sava je utemeljeno z namenom „utrjevanja prijateljstva med slovenskim, srbskim in vsemi ostalimi narodi na ozemlju Republike Srbije“ ob ohranitvi kulturne in nacionalne identitete. V skladu s tem je Društvo v svoj program dela uvrstilo naslednje dejavnosti:

1. Ohranitev slovenskega jezika

V okviru Društva obstaja velik interes za učenje jezika. To zahteva posebno širjenje obsega dela.

Za realizacijo je treba priskrbeti:

- organiziranje izpopolnjevalnega tečaja
- ustrezno opremljeno za pouk – učne pripomočke (televizor, video, CD, kasetofon)
- usposabljanje novih kadrov

2. Kulturne dejavnosti in ohranjanje kulturne dediščine

V skladu z osnovnimi opredelitvami svojega obstoja je Društvo sava v okviru projekta, ki so posredovani Ministrstvu za zunanje zadeve, Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Zveznemu ministru za etnične in nacionalne manjšine, predvidelo *naslednje projekte*:

- Kulturni praznik – Prešernov dan
- Martinovo
- Vokalni kvartet „Sava“

Poleg teh pdejavnosti, ki so predvidene v projektu, načrtujemo praznovanje *Pusta, Miklavža, Jurjevanja in Božiča*. Izvajanje programa realizirajo predvsem učenci jezikovne „Šole“ v sodelovanju z ostalimi člani Društva. Zato so predvidene dejavnosti v zvezi z delom dramskega krožka, mešanega in otroškega pevskega zbora.

Omenjenima ministrstvima so posredovani tudi projekti, ki bi omogočili boljše spoznavanje Slovencej ter začetek športnih dejavnosti. Gre za naslednje projekte:

- Vsi Slovenci Društva Sava so smučarji
- Slovenci Društva Sava gredo na Triglav

Poleg tega je predvideno tudi *ustvarjanje krožkov za katere obstaja zanimanje članov*

1. različne oblike druženja (izleti in druženja v naravi, obisk Slovencej, organiziranje srečanj glede na posebna zanimanja članov in tako naprej).
2. Obiski sorodnih društev na območju SČG (Srbije in Črne Gore) ter zunaj nje, ki bi lahko pospešili delo Društva.
3. Organiziranje delovanja Društva zunaj Beograda, kar pomeni, da bi se v mestih, kjer obstaja članstvo (Bor, Zaječar, Niš, Kragujevac, Aleksinac, Šabac) organiziral jezikovni pouk, praznovanja in srečanja.
4. Vabilo umetnikom iz Slovenije (organiziranje predavanj, pesniških večerov in podobno). Za tekoče leto smo poslali povabilo Slovenskemu oktetu, čigar gostovanje pričakujemo septembra.
5. Oprema prostorov, kar pomeni nabavo celitneg inventarja in ustreznih aparatov za delo društva.

Predsedništvo Skupščine

sprejetju poročila volilne komisije o rezultatih glasovanja, je Predsednik ugotovil da je engloasno, brez glasov "proti" ali vzdržanih, sklenjena odločba o izbiri 50 delegatov za skupščino društva navedenih v seznamu ki je sestavni del skupščinskega gradiva.

Jakob Slobodan

Poročilo o prejemu novih članov je predstavila tajnica društva, gospa Jozić Jožica, ki je prisotne obvestila o tem, da je od prejšnje skupščine, do današnjega dne, skupaj z urejeno dokumentacijo, vloženo toliko pri-

stopnic, da ima zadnja zaporedno število 519. Razložila je analizo članstva po spolu, starostni strukturi in izobrazbi in ugotovila da se je društvo v povprečju pomladilo.

Potem je sledila razprava o višini članarine v letu 2003. Dogovorjeno je, da ostane nespremenjena v letnem znesku 300,00 din, tisti ki želijo, pa lahko priložijo tudi več, kot prostovoljni prispevek.

Predsednik skupščine se je na koncu zahvalil članom skupščine in gostom, za prisotnost in sodelovanje v delu II. redne skupščine Društva Slovencev "Sava" v Beogradu, naznanil da je zasedanje skupščine končano, ter prisotne povabil, k sproščeni pogovoru ob pripravljemem koktejlju in osvežilnih pijačah.

Vladimir Uršič jr.
Prevedla Mija Vojinović

**Srečanja članov in obvestila
so vsak petek od 19-20 h v prostorih
Društva „Sava“, Višegradska 23.
Vabljeni!**

-PROJEKTI -PROJEKTI -PROJEKTI -PROJEKTI -**Projekt:
Utemeljenje knjižnice
in čitalnice Društva
"Sava" v Beogradu**

1. Zadeva projekta - Na podlagi odločbe predsedstva društva Sava z dne 15.10.2003 je sprejet projekt za ustanovitev čitalnice in knjižnice, s čimer se začne realizacija projekta za ustanovitev čitalnice in knjižnice.

2. Cilji projekta

Čitalnica: Z ustanovitvijo čitalnice se članom društva omogoča stiki z sodobnimi dogajanjimi v Republiki Sloveniji in s sodobnim slovenskim jezikom.

Knjižnica: Z utemeljenjem knjižnice, se podpira dejanje društva v izobraževanju, spremljanju dogajanj v slovenski kulturi, znanosti, ter drugih področjih.

3. Sedež - Sedež čitalnice in knjižnice se nahaja v prostorih društva Sava

4. Podlaga za realizacijo projekta - Prostor: Društvo Sava ima na razpolago prostore vzele v najem, v katerih se bodo poleg drugih udeleževalci tudi aktivnosti čitalnice in knjižnice. V tem, v najem vzetem prostoru, je društvo na razpolago zelo shromoto pohištvo, katero ni v lasti društva, toda lahko se uporabi za delo čitalnice in knjižnice. To pohištvo so mize in stoli za katerimi lahko hkrati bere (sedi) 20-30 ljudi. Društvo nima nikakršnega drugega, najeteja ali svojega, pohištva za shranjevanje časopisov in knjig, za obdelavo materiala čitalnice in knjižnice, in strežbo uporabnikov.

Za ustanovitev čitalnice in knjižnice, je potrebno zagotoviti 30.000,00 dinarjev, katera sredstva se bodo uporabljala na podlagi načrta. Društvo "Sava" bo posredstvom vodje knjižnice in čitalnice kontaktiralo s pristojnimi institucijami Republike Slovenije in založbami s ciljem pridobitve

pomoči v obliki sredstev, naročin na časopise, pomoči v pridobivanju knjig, pohištva in drugih reči potrebnih za delo čitalnice in knjižnice.

5. Uresničitev terminskega načrta - Terminski načrt ureditve projekta je Priloga t. 7.

6. Obveznosti v zvezi z izpolnjevanjem projekta - Priprava materiala za aktivnosti čitalnice; Priprava materiala za uresničevanje fonda knjižnice; Ugotavljanje prioritete in faza realizacije

7. Priloge:

- a) Seznam časopisov, kateri bodo na razpolago članom društva: dnevni tisk, tedniki, mesečniki, posebne izdaje, ki bi bile zanimive članom društva.
- b) Knjižni fond: jezikovni priročniki; izobraževanje (priročniki za različne vede); zgodovina; zemljevidi; kulturna dediščina; sodobna književnost; literatura za otroke; video zapisi; avdio/fono zapisi in drugo.
- c) Načrti: Načrt aktivnosti za leto 2003; Finančni načrt za leto 2003; Faze realizacije in prioritete za leto 2003; Načrtovani termini za leto 2003.

Projekt pripravil:
Bogdan Pišot

Spoštovani!

Nagovarjam tiste, ki iz kakršnegakoli razloga še niso plačali članarine. Mislim, da ni potrebno posebej govoriti kaj materialna sredstva pomenijo za obstoj Društva. Predstavnosti smo maksimalno prizadeva, da ta sredstva prisrki z različnih strani. Seveda se ni realno vedno zanašati samo na nekoga drugega. Moramo tudi sami narediti vse, kar je v naši moči, da društvo, ki mu pripadamo, obstane. Zato vas najprijazneje prosim, da nezogibno in v najkrajšem roku plačate svoje dolgov.

Anica Sobo

Slovenski poslovni klub je začel delovati

V začetku junija je v Beogradu začel z delom Slovenski poslovni klub, združenje ki so ustanovili predstavniki slovenskih in domicilnih podjetij: Mercator, Gorenje, Vegrad, Ilirka Investments, Pristop Communications, Kapital Investments, Kema-Puconci, DCB Helios, Feršped Beograd, Mura Beograd, ugledni gospodarstveniki in javni delavci. Sedež kluba je v ulici Knez Mihailova 10 v Beogradu.

Člani združenja so predstavniki vseh slovenskih podjetij, ki delajo v Srbiji in Crni Gori, slovenska podjetja, kot tudi poslovni partnerji slovenskih podjetij.

Vladimir Krančuh,
Ceto Stancic, Dimitar Poljanec

Delovanje kluba je usmerjeno k napredovanju strokovnega izpolnjevanja članstva z organiziranjem vseh oblik strokovnega izpolnjevanja, z organiziranjem strokovnih predavanj, seminarjev, svetovanj, tribun s področja tržne ekonomije in komplementarnih disciplin, prirejanja prezentacij in promocij uspešnih projektov, kulturnih in sportskih srečanj, objavljanja primernih člankov in drugih

besedil s področja tržne ekonomije kot tudi sodelovanje z domačimi in tujimi gospodarskimi subjekti in podobnimi združenji.

Sestanki članov Slovenskega kluba se redno organizirajo enkrat mesečno v nekateri od reprezentativnih dvoran Hotelu Intercontinental Beograd, kar je idealna priložnost in prostor za promocije domačih in tujih gospodarskih podjetij in asociacij s področja gospodarstva.

Vladimir Uršič

Z D R A V J E

ALERGIJE

Alergija je prevelika občutljivost organizma na določene snovi, ki prihajajo vanj skozi dihalne poti, kožo, ali s hrano. Pri nekaterih osebah imunološki sistem pri ponovnem kontaktu s temi snovmi (alergeni) zažene obrambni mehanizem in proizvaja specifična antitelesa (IgE razreda), ki se vežejo za posebne vrste celic (mastociti in bazofili) le-ti pa vsebujejo inflamatorne mediatorje (histamin, levkotrieni, prostaglandini...), oziroma substance, ki so s svojim specifičnim dejstvom (širjenje ožilja, večja propustljivost kapilarov, spazem mišic) odgovorne za simptome alergije. Alergijske bolezni so v zadnjih letih vedno pogostejše, k temu pa prispeva nečisto ozračje, pogoste virusne infekcije dihalnih poti, prisotnost škodljivih materij v stanovanju (prah, domači ljubljenci, tobačni dim), domneva se pa, da na to vpliva tudi veliko število cepeljen in raba antibiotikov. S tem vplivamo na imunološki sistem in odpiramo pot alergijskim reakcijam.

Najpogostejše, in po simptomih najneprilnejše, so **alergijske bolezni dihalnih poti (respiratorne alergije)** in to: alergijska astma, alergijski rinitis in pelodski nahod. Za alergijsko astmo so značilni nepričakovani napadi otežene dihanja, ki ga spremljata piskanje in šum v prsni ter suhi kašelj. Alergijski rinitis in pelodski nahod zaznamujejo simptomi, ki prihajajo z zgornjih dihalnih poti in iz oči, kot so močnejša sekrecija in zaprtost nosu, napadi kihanja tudi 10-20 krat za noč, srbenje, solzenje in rdeče oči. Glavni vzročniki respiratornih alergij so:

-pelod: povzroča okoli 50% respiratornih alergij, predvsem zaradi majhnih delcev, ki lahko pridejo v dihalne poti. Količina peloda v zraku je odvisna od letnega časa in klime; v naših krajih je najnevarnejše del leta od marca do septembra, z največjo koncentracijo peloda v zraku v aprilu in maju, in to v juturnih časih.

-pršice iz sobnega prahu: gre za majhne živali, ki se gnezdiijo na toplih mestih (blazine, prevleke) in se hranijo z odpadnimi celicami kože. To jih uvršča v del naravnega eco sistema. Problem je v tem, da so nekateri ljudje alergični na odpadke grinj, tako da je vzdrževanje snage v stanovanju zelo pomembno;

-dlake, prhljaj in luskinne s kože domačih živali;

-hrana, predvsem jajca, mleko, nekatere vrste ribe (bakalar), raki in školjke, aditivi v hrani (sulfati v vinu, benzoati v napitkih...);

-kemične snovi; -zdravila (antibiotiki, aspirin, anestetiki); -glivice plesni.

Poleg respiratornih alergij, omenimo še **kontaktne alergije** v obliki urtikarije (koprnjavče) in alergijskega dermatitisa, ki so posledica prevelike reakcije kože na kontakt z alergenom (prah, guma, detergenti, nikelj, parfumi...), in **nutritivne alergije** za katere so značilni simptomi s strani digestivnega trakta, kot posledica vnašanja alergena s hrano. V dijagnostičnem postopku ima osnovno vlogo klinični pregled, predvsem anamneza o navadah, načinu ishrane, poklicu, uporabi zdravil. Za postavljanje dijagnoze oz. določanja alergena, je zlati dijagnostični standard kožni test ("prick" ali "patch" kožni test). Nalednji dijagnostični postopek predstavljajo

laboratorijske imunološke analize (določanje IgE antitelesa) in funkcionalna dijagnostika (spiroometrija z bronhoprovokativnimi testi). V terapiji vseh alergijskih bolezni je najpomembnejša eliminacija določenega vzročnega alergena, kar je dovolj v primeru kontaktnih in nutritivnih alergij. V terapiji respiratornih alergij se uporabljajo različna zdravila, ki zmanjšujejo simptome in manjšajo alergijsko reakcijo. Za lažje oblike rinitisa in konjunktivitisa se uporabljajo antihistaminiki (Bronal, Claritin...) in lokalni dekongestivi. V terapiji alergijske astme uporabljamo dve skupini zdravil: simptomatična s hitrim učinkom (bronhodilatatorji) in antiinflamatorna zdravila (kortikosteroidi, najpogostejše inhalacijski, v težjih primerih v obliki tablet ali injekcij). V primeru neučinkovitosti standardne terapije, se uporablja specifična imunoterapija ali hiposenzibilizacija, ki daje dolgotrajne rezultate.

Dr Tanja Jozic

AIDS - KAKO SE ZAŠČITITI?

Ali sploh vemo kaj je AIDS? Ali vemo kako se zaščititi pred to smrtonosno boleznijo?

Ali veste, da se vsako minuto z virusom HIV na svetu na novo okuži 12 ljudi, 6 od tega je mladih med 15 in 25 letom? Ne? Potem je čas, da se seznanite s tu hudo boleznijo, spoznate njene lastnosti in se naučite kako se lahko zaščitite pred njo.

Virus imunske pomanjkljivosti (HIV) je bil odkrit leta 1983 v Franciji in ZDA. Večasih se (10% bolnikov) po enem tednu pojavi aktualna bolezen (povišana temperatura, slabo počutje, bolečine v mišicah in sklepih).

Po 6 do 8 tednih od teh aktualnih znakov se pojavijo protitelesa. Nato lahko minejo meseci in leta do pojava kronične bolezni. Bolnik ima kronične driske, pojavi se utrujenost, nočno potenje, izguba teže in kronične temperature. O pozni dobi AIDS-a govorimo, kadar dobi bolnik eno izmed teh bolezni: posebna vrsta pljučnice, kaposijev sarkom (kožni rak) ali meningitis (vnetje možganskih ovojnic)

AIDS je sindrom, skupej bolezenskih znakov in simptomov, ki predstavljajo zadnjo fazo okužbe s HIV, ko se bolnikov imunski sistem ni več sposoben ubraniti oportunističnih okužb in ko se množično pojavljajo malignomi, sicer redki pri imunsko zdravih osebah.

Imunski sistem je obrambni sistem telesa. Varuje nas pred okužbami z raznovrstnimi mikroorganizmi (bakterije, virusi, glivice...). Tvori ga več vrst celic. Virus HIV napade naše obrambne celice (predvsem limfocite, makrofage in celice mikroglije) in tako oslabi naš obrambni sistem. Tako postane naše telo dovznejše za različne okužbe.

Oportunistične okužbe so okužbe z mikroorganizmi, ki pri zdravem človeku ne povzročajo bolezni. Človek z oslabilim imunskim sistemom pa zbolí.

Do okužbe lahko pride, če:
- Imas nezaščiten spolne odnose

- Uporabljaš za vbrizgavanje drog že uporabljene igle

- HIV pa se prenaša tudi s HIV pozitivnih mamic na otroke pred rojstvom, med njim in z dojenjem (kmalu po rojstvu).

Zanimivo je dejstvo, da se HIV lahko prenaša preko otesne mrene.

aDo okužbe pa ne more priti:

- Pri pitju iz iste skodelice
- Na straniščih
- V bazenih
- S piki komarjev in klopotov
- S poljubljanjem
- Z objemanjem
- Z dotikanjem
- Pri darovanju krvi

Transfuzije

Od leta 1986, ko se je začelo rutinsko in obvezno testiranje krvi ter izločanje in uničevanje vse krvi s protitelesi proti HIV, ni bilo več dokazane okužbe s HIV zaradi prejete transfuzije. Zaradi diagnostičnega okna (to je čas od trenutka okužbe do trenutka, ko lahko okužbo dokažemo) je glede na število okuženih med prebivalstvom možnost prenosa s transfuzijo krvi 1/ 1-2 milijona prebivalcev, torej glede na število transfuzij 1/ 10-20 let.

Testiranje

Ko se odločimo na testiranje obično ustanovo, ki je opremljena za odvzem krvi na HIV. Ponavadi se še pred testiranjem srečamo z zdravnikom, s katerim imamo pogovor o poteku testiranja, pomenu testa in preostalih podrobnostih vezanih na raziskave. Nato odidemo v laboratorij, kjer nam odvzamejo kri kot pri običajnem odvzemu; na kar pošljejo vzorce krvi v primerne laboratorije. Rezultati so znani že v nekaj dneh. Praviloma, se je potrebno pri zdravniku oglasiti še enkrat, da bi v naslednjem pogovoru izvedeli rezultate. Iz izjemaoma se za rezultate lahko pozanimamo po telefonu, kar ni priporočljivo. Zdravnik je zavezan poklicni molččnosti in bi moral postati zaupni partner bolnika v bolezni. Pri negativnih rezultatih pa nas bo znal najbolje usmerjati naprej. Običajno je testi-

ranje treba ponoviti 6 mesecev po rizičnem kontaktu, da se prepričamo v pravilnost rezultata. Nekateri posamezniki izgradijo protitelesa proti virusu v nekaj mesecih po okužbi.

V zadnjih letih se je razmahnilo testiranje HIV s slino, zlasti v populaciji intravenjskih uživateljev drog in malih otrok. Odvzem je hiter, enostaven, neboleč in ne zahteva prisotnosti medicinskega osebja. Metode so visoko specifične in občutljive in zato popolnoma enakovredno nadomeščajo krvno dokazovanje. So pa taka testiranja zelo draga.

Če bi se tudi vi želeli testirati je najboljše da se pogovorite z svojim osebnim zdravnikom, on vas bo že znal posvetovati. Testiranja so ponavadi anonimna.

Kako preprečiti okužbo ?

Onemogočite izmenjavo okuženih telesnih tekočin in se izogibajte nezaščitenemu kontaktu z okuženimi deli telesa, torej ne dovolite, da bi kri, sperma, nožnični izločki ali materino mleko prišli v stik s vašo krvjo ali sluznico (penis, nožnica, anus, ustna votlina, oesa,...). Solze, znoj in slinani so tekočine, s katerimi bi se HIV lahko prenašal in širil.

Nekaj pravil ki bi jih morali upoštevati vsi, ki želijo zmanjšati možnost okužbe:

1. obojezdranska zvestoba partnerjev
2. spolna vzdržnost (npr. odlašanje s prvim spolnim odnosom)

3. varnejši spolni stiki (brez spolnega odnosa)

4. zmanjšanje števila partnerjev

5. pravilna uporaba kondoma ob vsakem spolnem odnosu

Najbolj sigurna zaščita je kondom. Zaščita ni 100%, je pa zelo blizu. AIDS-u se lahko izognemo tudi z stalnim partnerjem s pogojem da partner ni okužen. Splotila lahko zaščitite tako, da si nadenete kondom. Pri kunilinkinji naj se žensko splotilo zaščiti s pomočjo posebnega tankega, gumijastega ščitnika. Pri ročni

F. Mibelid

stimulaciji ščegetavčaka, G-točke in prostate pa uporabljate posebno pripravljene rokavice. Kondomi, rokavice in gumijasti ščitniki so za enkratno uporabo. Po vsakem spolnem aktu jih je treba zamenjati.

Kondomi so zelo učinkovito sredstvo za preprečevanje okužbe s spolno prenosljivimi boleznimi. Če želite zmanjšati možnost, da se pretрга, potem dosledno upoštevajte naslednje točke:

-Odvrzite vsak kondom, ki mu je pretekel rok uporabe ali ki so ga proizvedli pred več kot štirimi leti.

-Ne hranite kondomov na kraju, kjer jih lahko prebodemalo ali kjer je temperatura previsoka. Zato naj moški pazijo, da ne hranijo kondomov v deparnicah, kjer se segrevajo. Ženske pa naj se izogibajo navadi, da spravijo kondom v isti žep torbice, kjer imajo ličila, sponke ali ključke. Vse to lahko kondom poškoduje in povzroči, da se kondom pri

uporabi pretрга. Upoštevajte, da se kondom lahko pokvari tudi ob stiku s prstani, nakitom in zobmi. Bodite torej previdni pri uporabi kondomov.

-Odprite zavojček s kondomom previdno, tako da pri robu navpično s prsti pretргate ovojnico. Ne odpirajte zavojčka z zobmi, saj lahko tako kondom poškodujete. Prav tako ne uporabljajte kondoma, če je zavojček poškodovan ali pretрга.

-Ne preizkušajte kondoma tako, da ga raztegnete, da ga napolnite z vodo ali celo naphnete. S tem boste le povečali možnosti, da bo kondom med uporabo počil.

-Ne natakните kondoma, dokler ni erekcija na visku.

-Uporabljajte kondome, ki so primerno veliki za vaše splotilo. Premajhni kondomi se lahko namreč pretргajo. Poleg tega morate upoštevati, da so nekateri kondomi odporniški kot drugi. Če ste torej imeli težave z določeno vrsto kondomov, zakaj ne poskusite kakšno drugo, močnejšo vrsto? Če pa so bili uporabljeni kondomi premajhni za vaše splotilo, poskusite zelo široke (extra wide) kondome, ki so primerni za moške z debelim penisom.

-Uporabljajte lubrikant na zunanji strani kondoma. Dodajte ga tudi večkrat med spolnim občevanjem. Nemudoma ga uporabite predvsem takrat, ko začutite, da je postal kondom toplejši.

-Naučite se večkrat preverjati stanje kondoma med spolnim občevanjem.

-Preberite navodila ki so priložena kondomom.

Marko Kužnik

SLOVENSKE NARODNE JEDI

OBARE

Splošno razširjene in znane, juham podobne jedi, so obare (ajmohti). Pripravljale so se ih iz vseh vrst mesa. Na Dolenjskem so ih kuhali tudi iz poljskega mesa in žabjih krakov, na Primorskem je pa znana posebna obara ki jo imenujejo žvarcet (žvacet), ki jo pripravljajo iz perutnine, teletine in tudi drobnice. Obara je bila doma največkrat glavna jed za kosilo, v gostilnah pa ni bilo nedelje ne semlja brez obare. Značilna začimbe za obaro so majaron in vinski kis ali vino (čvček), kar je ohranjeno v pripravi do danes.

KURJA OBARA

Sestavine: 1 kokoš, 8 dkg olja ali masla, 2 žlici moke, 1 čebula, jušna zelenjava, sol, poper, limonina lupinica, majaron, kis, po želji malo paradiznikove mezge ali sveži paradiznik.

Kokoš zrežemo na kose, drobovino očistimo. V kozico denemo masčobo, na njej raspustimo sesekljano čebulo, dodamo meso, drobovino, narezano zelenjavo in pražimo. Ko meso porumeni, ga pomokamo in zalijemo z mrzlo vodo. Solimo, popramo in odisavamo z limonino lupinico in majaronom. Po želji dodamo že med dušenjem paradiznik. Obaro nazadnje okisamo. K obari ponudimo ajdove žgance ali redko zakuhane široke domače rezance.

TELEČJA OBARA

Sestavine: 1 kg teletine (vrat, prsi, pleča), 8 dkg olja, 5 dkg moke, pol čebule, majaron, 3 stroki česna, 1 koren, 1 peteršiljeva korenina z zelenjem, košček zelene, pol pora (beli del), zeljni list ali malo cvetčice, košček kolerabe, limonina lupinica, 4 do 5 krompirjev, 1 žlica paradiznikove mezge, sol, vinski kis.

Teletino zrežemo na koščke. Čebulo in česen sesekljamo, ostalo zelenjavo zrežemo na koščke ali rezance. Na vroče olje denemo najprej čebulo in česen, ko zakipi, dodamo meso in ga lepo rumeno opečemo, zatem pa dodamo vso zelenjavo in jo prepražimo. Nato pomokamo ter zalijemo z mrzlo vodo. Ko vre nekaj minut, dodamo na kose narezan krompir, limonino lupinico in majaron. Ko je krompir že mehak, primešamo še paradiznikovo mezo in nazadnje solimo ter okisamo.

Po starem načinu pa denemo kuhat meso in zelenjavo s krompirjem v mrzlo vodo. Odisavimo kot v prvem receptu in proti koncu kuhanja primešamo še svetlo pržganje iz olja in moke. K teledi obari ponudimo ajdove žgance, široke rezance, drobne žličnike in podobno.

M. Gaspari Ob žibelki, 1917

POTICE (nadaljevanje)

AJDOVA OREHOVA POTICA

Testo: 3/4 kg ajdove moke, 1/2 l slane-ga kropa, 4 dkg kvasa, 4 žlice mleka, 1 kg pdenične moke, mleka po potrebi.

Nadev: 30 dkg zmletih orehov, 10 dkg sladkorja, 1/4 l goste kisle smetane, 2 jajci, 2 pesti drobtin, malo cimeta.

Predstavljamo slovenskenarodne jedi, ki so po etnoloških virih in podatkih sestavni del materialne kulture slovenskega naroda oz. del naše kulturne dediščine. Po nastanku, pomenu in značilnostih, te jedi razlikujemo od danes, pogojno povedano, splošno bolj znanih sodobnih receptov meščanske in internacionalne kuhinje. Neredko so posamezne narodne jedi nastale v zvezi z različnimi ljudskimi običaji in praznovanji. JEDI bodo predstavljene po slovenskih pokrajinah kjer so nastale, kadar je o tem dovolj gotovih krajevni viri. Prizadevali si bomo v vsakem primeru slediti avtentičnosti receptov, čeprav posamezni tudi ne bi bili popolnoma v skladu s sodobnim zahtevom zdrave prehrane.

Ajdovo moko poparimo s kropom in dobro zmešamo. Ko se malo ohladi, ji dodamo v mleku dobro razdrobljen kvas, ki se je že začel dvigati. Primešamo še belo moko in pognetemo v testo. Po vrhu ga pomokamo, pokrijemo in pustimo, da vzhaja. Vzhajano razvaljamo čimbolj na tanko, namažemo z smetano v katero so zamešana jajca in cimet, potresemo z orehi, drobtinami in sladkorjem. Ko potica v modlu še enkrat vzhaja, jo spečemo.

ROŽIČEVA POTICA

Testo pripravimo kot za druge potice.

Nadev: 1/2 kg rožičeve moke, ki jo poparimo z 4 dl vrelega mleka, dodamo 3 žlice sladkorja, 10 dkg masla, malo limonine lupinice, in po želji pest rozin.

Nadev zelo izboljša smetana. Če je nadev pregot, prilijemo še malo mleka. S tem nadevom namažemo testo, potresemo ga še z očiščenimi rozinami.

SKUTNA POTICA

Testo pripravimo kot za druge potice. Nadev: 1/2 do 3/4 kg skute, 1 1/2 dl goste smetane, 10 dkg masla, 2 rumenjaka, 10 dkg sladkorja, malo limonine lupinice, sneg iz 2 beljakov, po želji pest rozin.

Skuto pretlačimo in ji primešamo smetano. Posebej penasto umešamo

maslo, rumenjaka in sladkor ter jih dodamo skuti, s sesekljano lu-pinicno vred. Nazadnje primešamo še sneg. Po želji potrosimo po nadevu še očistene rozine. Če se nam zdi nadev prededek, ga zgostimo z žlico belega zdroba.

ŠPEHOVKA ALI OCVRKOVICA, SLANA

Testo naredimo kot za druge potice.

Nadev: 1/2 ocvrkov, 2 žlici sesekljane-ga peteršilja ali drobnjaka.

Mlačnim ocvrkom primešamo sesekljan peteršilj ali drobnjak. S tem namažemo testo. Kot nadev lahko uporabimo tudi samo ocvirke. Vzhajano potico namažemo z maslo, predeo jo denemo v pečico. Ponudimo ji vročo, dobra pa je tudi mrzla.

ŠPEHOVKA, SLADKA

Testo naredimo kot za druge potice.

Nadev: 1/2 kg ocvrkov, 2 jajci, 3 žlice kisle smetane, 10 dkg sladkorja, ščepe cimeta, sneg iz Beljakov.

Ocvirke sesekljamo ali zmeljemo dodamo rumenjaka, smetano, sladkor in cimet ter zmešamo, na koncu narahlo primešamo še sneg. Potico pred pečenjem namažemo s smetano. Ponudimo toplo ali mrzlo.

ROZINOVA POTICA

Testo pripravimo kot za druge potice, po enem izmed treh receptov iz prejšnje številke Biltena.

Nadev: 10 dkg masla ali margarine, 10 do 15 dkg sladkorja, 2 do 3 rumenjaki, sesekljana limonina lupinica, 1 dl goste smetane, pest drobtin, 40 dkg z rumom poškropljenih rozin.

Maslo penasto umešamo s sladkorjem, rumenjaki in limonino lupinico. Dodamo smetano, drobtine in nazadnje sneg. Rozine preberemo, operemo, ocedimo in dobro osušene poka-pamo z rumom; tako naj stoje nekaj ur. Razvaljano testo namažemo najprej z nadevom, nato ga enakomerno potresemo z rozinami in zvijemo.

PREKMURSKA GIBANICA

Testo za podplat: 30 dkg moke, 15 dkg masla, 1 rumenjaki, 2 do 3 žlice smetane, ščepe soli.

Vlečno testo: 1/2 moke, 1 jajce, mlačna voda, 2 žlici olja, malo limoninega soka ali kisa, ščepe soli. Namesto tega lahko uporabimo 1/2 kg tenkega suhega testa ("kore").

Iz prvih sestavin naredimo krhko testo. Počiva naj 1/2 ure, nato ga razvaljamo v velikosti pekača in položimo vanj. Pekač prej pomastimo. To je tako imenovani podplat.

Iz drugih sestavin naredimo vlečno testo, ki naj tudi počiva 1/2 ure. Naredimo več hlebčkov, da ga pozneje lažje razvlečemo. Po prvem testu namažemo za slab centimeter makovega nadeva. Pokrijemo ga s plastjo vlečnega testa, ki ga pokapamo z maslom. Nato namažemo s skutnim nadevom, spet pokrijemo z vlečnim testom in pokapamo z maslom. Sledi orehov nadev, plast vlečnega testa, pokapana z maslom. Zadnji nadev je jabolčni. Pokrijemo ga z vlečnim testom in pokapamo z maslom. Nato pa nadeve ponovimo. Nazadnje zloženo gibanico polijemo še s smetano in spečemo.

Makov nadev: 15 dkg zmletega maka, 5dkg sladkorja, 1 vanilin, približno 1 dl mleka. Zmlet mak polijemo z vrelim mlekom, sladkamo in odšavimo z vanilinom.

Skutni nadev: 40 dkg skute, 1 jajce, 1 1/2 goste kisle smetane, 5 dkg rozin, 5 dkg sladkorja. Skuto zmečamo z vili-cami, ji primešamo jajce, smetano, oprane rozine in sladkor. Zmešamo.

Orehov nadev: 1/4 kg zmletih orehov, 5 dkg sladkorja, 1 vanilin, malo cimeta, mleka po potrebi (približno 1 do 2 dl). Zmlete orehe poparimo z mlekom, dodamo sladkor, vanilin in cimet. Zmešamo. Nadev mora biti lepo mazav.

Jabolčni nadev: 1/2 kg jabolka, 3 dkg sladkorja, limonina lupinica, malo cimeta. Olupljena jabolka zrežemo na tanke krlje in jih napol zdušimo s sladkorjem. Odišavimo še s cimetom in limonino lupinico.

Jadranka Karan Uršič

Sposredovanjem Veleposlaništva Republike Slovenije, na predlog predsedstva Društva Slovencev "Sava" sem se udeležila SEMINARJA ZA IZSELJENSKE NOVINARJE IN NOVINARKE, 23-29.9.2003 v Ljubljani. Seminar je organiziral Urad za slovence v zamejstvu in po svetu, vodil ga je dr Zvone Žigon, udeležilo se ga je 13 novinarjev-amaterjev, ki delujejo v različnih izseljenskih medijih po svetu.

Udeležba na Seminarju je bila zelo koristna, vzpostavili smo stike z organizacijami in posamezniki v Sloveniji, ter s slovenskimi društvi po svetu. Seminar je bil odlično organiziran, zelo informativen, s pestrim programom. Aktivnosti na Seminarju, pridobljeni naslovi, ideje za nadaljnje delo ipd. so predstavljeni v podrobnem poročilu, ki se nahaja v predsedstvu Društva.

Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu in Veleposlaništvu RS se toplo zahvaljujem na povabilu, Društvu Slovencev "Sava" pa na predlogu za udeležbo. Upam, da bodo vzpostavljene stiki in pridobljene ideje pomagale k razvoju Društva "Sava" in njegovem uspešnejšem delovanju.

Maja Dukanovič

Seminar slovenskega jezika, literature in kulture

Slovenska država je vedno skrbela za svoj jezik in kulturo. Eden od načinov ohranjanja jezika ter seznavanja njegovih lepote in skrivnosti s tujci je vsakekor tudi Seminar slovenskega jezika, literature in kulture, ki ga že vrsto let organizira Filozofska fakulteta na Ljubljanski Univerzi.

Letos je gostil tujece že 39-ič. Seminar, ki je zdaj postal že tradicija, ponuja udeležencem vsako leto več. Skozi leta se je struktura obiskovalcev spreminjala, kakor po strukturi izobrazbe, tako tudi po starosti. Značilno za prejšnje seminarje je bilo to, da so ga vglavne obiskovali profesorji in starejši ljudje ki se profesionalno ukvarjajo s slovenščino. Zadnjih let je pa zgodba čisto drugačna. Lahko rečem da se je seminar pomladil. Od 130 udeležencev, je bilo kar 110 mlajših od 25 let, večinoma študentje slovenskih jezikov. Prihajajo iz najrazličnejših držav. Vglavne iz Evrope, prišli so pa tudi gostje iz Mehike. Zanimivo je tudi to, da sem spoznala ogromno študentov, predvsem iz Poljske, ki vzporedno študirajo slovenščino in srbsčino.

Bili smo razdeljeni v skupine, ne večje od 10 seminaristov na začetnike, nadaljevalce in izpopolnjevalce. Vsaka skupina je imela svojega lektorja s katerim je preživljala dopoldneve. Z njim ali njo smo se probali naučiti dvojnjo, razumeti razliko med pogovornim in knjižnim jezikom in se smejali našim napakam.

Na seminarju je bilo tudi veliko slovenskih študentov, ki so se prijavili, da nam kot asistenti olajšajo življenje in pomagajo spoznati Ljubljano.

Vsi udeleženci smo spali v dijaškem domu Ivan Cankar, ki je 20 minut hoje do Filozofske fakultete, ki jo ljubovalno kličemo Filo faks. Vsako jutro smo v majhnih skupinah prečkali Tromostovje, pomahali Primicovi Juliji, ko pa bi pokukali iz sence drevja v parku Zvezda bi nas ogrelo zbužno sonce na Slovenski cesti.

Popoldnevi so tudi bili zelo pestri. Redko kdaj smo bili prepuščeni sami sebi čeprav nam ne bi bilo dolgčas. Prvi večer po prihodu so nam priredili sprejem na Ljubljanskem gradu, kjer smo imeli priložnost klepetati z ministroma Gabrom in Ruplom, zraven smo pa še pili coctails in poskusili izvrstne prigrizke. Drugič smo obiskali kino, tretjič smo imeli literarni večer, vodil nas je peljal po Ljubljani in zvedeli smo vse, kar je pomembno v zvezi z njeno preteklostjo. Ena med zanimivostmi je tudi to, da so nam priredili avtentično poučno uro z začetka dvasjetega stoletja. Pisali smo s kredjo po tablicah. Gospičična učiteljica je preverila če imamo čiste roke, preden je poslala klečati na koruzi, eden od učencev pa je celo moral nositi lesenega osla na hrbtno, ker se ni naučil snovi.

V soboto, ko ni bilo pouka so nas peljali na celodnevni izlet. Naprej smo se zapeljali do drugega največjega mesta v Sloveniji - Maribora, pravzaprav do tamkajšnje Univerze. Lepo smo bili sprejeti in seznanili smo se z pogoji študiranja v Mariboru. Pot nas je dalje nanesla na Slomškovo domačijo, kjer so lokalne gospodinjice pripravile pehtranove, orehove in makove potice, gospod škof pa je naš, za zdaj skromni knjižničnik, podaril 4 knjige. Zadnja postaja je bila Rogaska Slatina. Poskusili smo zdravilno vodo iz globokih vrelcev, si ogledali svetovno znani kristal, na koncu pa smo imeli na izbiro degustacijo vina ali pa kopanje v termah. Večini nam je prav prišla vodna masaža in v toplih bazenih smo ostali do zadnje minute, preden smo se odpravili na bogato večerjo v lokalni restavraciji.

Dva tedna seminarja sta bila prekratka in vse je prehitro minilo. Nastala so trda prijateljstva z ljudmi, ki nas skupaj veže ljubezen do slovenščine. Dnevi so bili prekratki za vse, kar smo hoteli narediti. Igrali smo namizni tenis, sedeli ob Ljubljani s kitarami in peli, uživali na koncertu Zorana Predina in še veliko tega.

Z novimi prijatelji smo ostali v stiku in se že veselimo ponovnega srečanja, če ne v Ljubljani pa nekje drugje v tem veliki svet.

Ana Marija Vojinović

Zimske počitnice z Društvom „Sava“ v Bolgariji

Zdaj, ko je spet toplo, se radi spomnemo mrazga februarskega jutra, ko smo se odpravili ob sedmih jutraj napotili v Bolgarijo. Pred odhodom se je večja skupina smučarjev zbrala na Novem Beogradu pred območje. Organizatorja počitnic na snegu ta bila Planinsko društvo Železnica in Društvo „Sava“, počitnice pa je organiziral in skupino vodil Mirko Detiček, član Društva, smučarski instruktor ter član gorske reševalne službe. Potovanja je se udeležilo 10 članov Društva „Sava“.

Avtobus je bil poln do zadnjega prostora. Z majhno zamudo pri odhodu smo se napotili po avtocesti proti Nišu. Po nekaj urah vožnje smo zavili proti Pirotu in spremljali tok reke Nišave. Spuščali smo se v globoke soteske in iz njih pogledali šele kakih deset kilometrov pred mejo. Tam smo se ustavili v restavraciji da bi kosili.

Po eno in pol urnem premoru (a mislili smo, da bo pavza trajala le pol ure) smo se odpravili naprej proti Bolgariji. Na meji se nismo dolgo zadržali, samo trideset ure. Vstopili smo v Bolgarijo. Pravzaprav ni dosti različna od Srbije. Naslednjih 300 km se nismo več ustavljali. Obšli smo Sofijo, prestolnico Bolgarije in se peljali skozi Blagoevgrad, drugo največje mesto v Bolgariji. Bolgarska mesta se na različikje dosti od naših. Če ne bi vedel, da sem 500km od Beograda, v drugi državi, bi pomislil, da smo doma. Po napornih trinajstih urah vožnje, z zadnjim postankom pred šestimi urami, smo bili izčrpani.

V Bansko smo prišli zvečer. Bansko je malo mesto na 930 m nadmorske višine. Z visokega smučišča daje vtis sproščeno in enoličnega življenja v dolini. Nizke hiše prevladujejo v majhnih ulicah, tako da stolp cerkve Sv. Trojica, ki je na majhnem trgu, izstopa od ostalega mesta, zato je ta cerkev hkrati tudi simbol mesta.

V Banskem so nas na parkirišču razporedili v tri ločene objekte, ki so bili med seboj oddaljeni 50m. To parkirišče je postalo glavno zbirališče, od koder smo odhajali, prihajali in čakali avtobus na smučišče v naslednjih sedmih dneh.

Na smučišče so nas vsak dan peljali z našim avtobusom. Ovinaksta, štrma in snežna pot na smučišče je predstavljala problem, kateremu se nismo mogli izogniti. Pogosto se je dogajalo, da je avtobus zaradi obremenitve obtečal v globokem snegu.

Prvi dan smo se smučali na manjšem smučišču (Carlin Valog), ostale dni pa na večjih smučiščih z višjo nadmorsko višino. Sneg je bil odličen. Naš instruktor, Mirko Detiček, je skrbel predvsem za nas mlajše, nas učil pravih drž in gibom, ter potrpežljivo poslušal naša grodnjanja.

Bilo je vseh vrst steza. Spodaj so lahke za začetnike, zgoraj pa težje za boljše smučarje. Ko smo bili na okoli 2000m (in še višje), smo imeli vedno krasen pogled na dolino v kateri je mesto Banskó. Steze za smučanje so vrezane med drevesa, tako da pravzaprav smučamo skozi gozd. Smučali smo se na planini Todorka 2764m. Blizu našega smučišča je tudi najvišji vrh v gorovju Pirin. To je Vihren 2915m. Zraven njega je tudi veliko dvatisočakov, ki delajo čudovit vtis. Nekaj žičnic je peljalo skoraj do samega vrha Todorka.

V prvih dneh je bilo vreme lepo, potem je bilo par dni slabo, šestega in sedmega dne pa je bilo jasno in sončno. Vremenske razmere so neposredno vplivale na obratovanje žičnic, kar je pomenilo, da so ob najmanjšem slabem vremenu izklopili daljše žičnice, krajše so pa obratovale. Smučali smo vsak dan – sedem dni od devetih do štirih – po sedem ur na dan.

Poleg nas, ki smo se prišli smučati, so bili posamezniki, ki se niso smučali in so čas preživljali v Banskem. Vendar se je pogosto dogajalo (posebno pa tretjega in četrtega dne), da so jim tudi mnogi smučarji delali družbo.

V spominu so nam ostali mnogi lepi dogodki, tako da je sposni vtis o teh počitnicah dober in lep. Dolgo se bomo spominjali kakor samih počitnic, tako tudi Bolgarije.

Marko Pandurov,
8. razred OŠ „Kralj Petar I.“, Beograd
Učencem dopolnilnega
pouka slovenščine v Beogradu

Poletje v Sloveniji

Vsako poletje grem v Slovenijo obiskat dedka in babico. Tudi letos sem se odpravil tja, ampak ne samo na obisk, temveč na 22. Poletno šolo slovenskega jezika, ki jo je, kot vsako leto, organizirala Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.

Stipendijo za poletno šolo sem dobil od Ministrstva za šolstvo, znanost in šport Republike Slovenije in stipendijo za nameštitev od Merktorja, zastopništva v Beogradu.

V Slovenijo sem se odpravil s vlakom skozi Hrvaško. Potovanje traja 9 ur. Ko sem prišel v Ljubljano, sem poiskal srednje zdravstveno šolo na Poljanski cesti. Tam sem se prijavil, opravil test za razvrstitev in se razveselil razvrstitve v višjo izpopolnjevalno skupino! Bil sem res presenečen!

Harmonikar in dekle, 1917

Pouk smo imeli vsaki delovni dan, začel se je ob 9h in končal ob 12:30h. Lektorici za mojo skupino sta bili mag. Ina Ferbežar, ki je bila tudi vodja lektorice in Ana Jurkič. Popoldne smo imeli prosto in smo šli na kosilo, se sprehajali po Ljubljani, obiskovali trgovine, ker je bilo poletno znižanje cen itn. Prvega dne razprodaje je v Ljubljani bila strašna gneča že ob 6. uri zjutraj! Ljudje iz cele Slovenije so prišli v Ljubljano!

Zvečer smo zmeraj imeli nekaj organizirano: večer avtorske glasbe - Jani Kovačič, ogled Muzeja novejše zgodovine, odbojarski turnir, ogled Narodne galerije, koncert Komornega orkestra Združene Evrope (Ljubljani grad), veslanje po Ljubljani, pripovedovanje ljudskih pravljic, šli smo v Kino Komuna pogledat slovenski film Kruh in mleko, šli smo v SEM (Slovenski etnografski muzej) in slikali panjske končnice... Potem smo šli v mesto na pijačo, oziroma, na veliko pijačo in na koncu večera smo šli spat, ker smo se

morali zbuditi ob 8h, zajtrkovati in iti na pouk. In tako vsak dan...

V soboto smo šli na izlet na Dolenjsko, obiskali smo cistercijski samostan Strbska, kjer hranijo Štiški rukopis, potem smo v Novem mestu bili v frančiškanski knjižnici, šli smo v sprehod okoli edinega slovenskega gradu na otoku - Otočec, potem smo se odpočinili v Žužemberku, igrali smo odbojko na mivki, nogomet, se kopali v Krki, ki je bila res mrzla, pa so se mnogi raj peljali s čolnom po rčki, in so to imenovali rafting, čeprav je Krka preveč mirna za rafting. Na koncu smo bili v Muljavi kje smo ogledali tipično doljenjsko domačijo - rajstno hišo Josipa Jurčiča, avtorja prvega slovenskega romana Deseti brat. Nedejlo smo imeli prosto...

Skupina na poletni šoli je bila res super in smo se lepo imeli. Bilo nas je iz celotnega sveta: iz Nemčije, Avstrije, Francije, Makedonije, Črne Gore, Češke, Hrvaške in seveda Srbije. V šolo so prišli tudi iz Japonske, Angije, Kitajske, Slovaške, Argentine, Španije, Poljske, Italije...

Poletna šola je trajala od 14. do 26. julija in na koncu so organizirali slovenski zaključek v Cekinovem gradu, v Tivolju kje smo imeli slovesno večerjo in prejeli spričevala.

Potem sem šel na vikend k Ani Mariji in Sašu. Tam so bile tudi Monika in Slavica. Domnevam, da veste, da smo vsi prijatelji iz društva "Sava". Prišlo je še nekaj prijateljev iz Italije, Japonske, ZDA in smo žurirali cele dneve.

Na koncu sem šel na obisk k starim staršem, ki živijo v Straži pri Novem mestu. Tam sem pomagal okoli hiše, posekel sem 10 ml drv in zložil v drvarnico, pokosil travo, mrvro dal v kozolec. Kadar koli sem imel časa, sem šel veslat po Krki, ki teče zraven hiše. 8. avgusta sem šel bil v vlaku za Beograd. V Zagrebu je vstopila množica zadetih BAD BLUE BOYS-ov, navijače NK Dinamo, ki je ta večer premagal NK Maribor in jaz sem imel majico z napisom v cirilici. Skril sem se v kupeju in spal do Beograda. Ko sem prišel nazaj v Beograd sem se začel učiti za izpite v septembru.

To poletje je zame bilo najlepše poletje v Sloveniji doslej in komaj čakam, da spet odpotujem tja!

Marko Kužnik

Društvo slovencev "Sava" se
prisojevo zahvaljuje vsem
donatorjem in darovalcem na
pomoči in podpori rednemu
delovanju društva.

SLOVENC V NIŠU

Čudne so poti usode, tako tudi razlogi, ki so množico Slovencev pripeljali na ta kraj nekdanje skupne dežele, v Srbijo, v Niš. Nekdaj, ko se je težko živelo in delalo so posamezniki prišli "s trebuchom za kruhom", drugi pa s službo (predvsem aktivni v JLA), potem nune, ki so v Nišu pred II svetovno vojno imele tudi otroški vrtec. Slovenci se dolgo nismo poznali vsi med seboj, čeprav smo vedeli da nas je kar dosti. Tisti, ki smo se poznali pa smo se smo držali skupaj in imeli zelo razvite družabne odnose, hodili smo v katoliško cerkev, ki je bila takorekoc center v katerem smo se srečevali in previjavali toliko tega.

Moja starša sta se spoznala tukaj, v Nišu, prišla sta pa sem iz različnih razlogov. Oče je prišel s svojimi starši in bratom (dedkov brat je pred tem bil že v Nišu, bolan in je prošil za pomoč). Po njegovi smrti, je očetova družina ostala v Nišu. Mama je pa prišla sem s svojo teto, ki je bila nuna in po dolžnosti tukaj pridodana k sestrični družbi. Leta so minevala, dedek je umrl pred 90 leti, moja stara mama pa je doživela 101 leto! Z Slovenijo niso nikdar prekinili stikov, vsako leto smo otroci odhajali za počitnice v našo deželo, sorodstvo je bilo zelo številno, z obeh strani, po očetu in po materi, razvajali so nas vsi in midva z bratom sva z ogromnim veseljem hodila na te poltne obiske v Slovenijo. Naj povem tudi to, da se je v hiši vedno govorilo po slovensko in sva z bratom dobro govorila slovensko. To pa ni bil primer z vsemi Slovenci, dosti jih je kar "pogreznilo" v okolje in so slovensčno skoraj pozabili.

Stasoma se je večji del Slovencev vrnil nazaj, v Slovenijo. V Nišu se je dosti mladih vojakov spoznalo z slovenskimi dekleti, nekateri so se tudi poročili, odpeljali svoje neveste v Slovenijo, ustvarili svoje družine. Tako je nas Slovencev bilo vse manj, zdaj nas ni kaj dosti. Slovenije pa večina nas ne pozablja, vsake toliko časa gre nekdo "tam gor" in prinaša novice, ali pa kaj prinese od rojakov. Zadnja leta so pač pomalem razdrila te poti in žal, več let nazaj, nismo tako redno šli v

Slovenijo. Upam, da bo od sedaj naprej to postalo lažje, radi bi spet odptovali do Slovenije na bolj ugoden način, hitreje, brez potovanja 24h skozi Madžarsko. Društvo Slovencev SAVA je za vse nas upanje, da naša dežela ne bo tako oddaljena kot je bila zadnja leta. Vsi bomo prispevali k temu in obdržali naše običaje in jezik, da ne bodo nikdar pozabljeni.

Meri Jovanović, Niš

Torkova skupina

Zahvaljujoč ministrstvu za šolstvo, znanost in šport nam je uspelo organizirati pouk slovenščine, ki je zelo obiskan. Namenjen je predvsem najmlajšim članom, dostikrat pa prideta tudi kakšni mamica in očka, ki rada slišita slovensko besedo. Obstajata dve skupini: cicibani in mi malo starejši, ki se predstavljamo kot najstniki. Sobote so rezervirane za cicibane, osnovnošolce in srednješolce, ob torkih se pa zbiramo starejši - predvsem študenti. Ne smemo pozabiti omeniti tudi ostalih, malce starejših članov, ki redno obiskujejo pouk in nam vedno pomagajo če se nekomu "zatakne" kakšna beseda. Žal moram tudi priznati da nas je v začetku bilo več. Ure so zelo zanimive tako da vemo, da to ni razlog zakaj eni pozabijo priti. Vem pa tudi da je enim nerodno prihajati ker "ne znajo tok dobr". Zato bi ob tej priliki povabila vse, ki jih je malce sram naj spet pridejo. Saj se zbiramo tavno zato, da bi se učili in družili in smo vsi enaki, ne glede na to, kdo govori bolje ali slabše. To da nas je manj (okoli 20 v torkovi skupini) ima pa tudi drugo pata. Ostala je družba ki se zelo dobro razume in dostikrat se pouk konča neke na kavici v prijetnem klepetu. To, da smo vsi učenci napredovali bi morala reči naša profesorica, ker bi bilo neskončno da se sami hvalimo. Ampak, pohvale slišimo tudi od naše publike, ki pri vsakem "nastopu" opazi izboljšanje.

Sprašujete se kakšen nastop? Naj pojasnimo: daleč smo od domovine in ne moremo vsi pogosto iti tja. Zato smo

se odločili, da vse kar je pomembno in česar ne smemo pozabiti zaznamujemo. Imeli smo že nekaj takih prireditiv. Malo smo nazdravili ko nam je sv. Martin spremenil mošt v vino, najmlajše je obiskal pravi Miklavž, skupaj smo praznovali Božič, počastili smo največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna, seveda smo pa tudi jedli krofe ko je bil pust. Na eni takih prireditiv so nas obiskali tudi gostje iz slovenskega veleposlanstva in so res bili prijetno presenečeni.

Na prireditvah seveda pomemben delež imajo tudi naši najmlajši - cicibani ki so se že iskazali v malem pevskem zboru.

Na prireditvah smo začeli sodelovati z negotovostjo, zdaj pa komaj čakamo kdaj bo spet priložnost za kaj takega in vsakih je vedno več pogumnejši ki si upajo stopiti pred publiko. Ni treba omenjati, da po prireditvi vsi ostanemo v prijetnem klepetu še par uric. Mame in tete prinesejo dobrote - sladke in slane, oči in strici pa poskrbijo za pijačo. Vedno več nas tudi zna zapet Jaz pa pojem na Gorenjsko ali nekaj podobnega.

Iz novih prijateljstev in klepetov ob kavici so se porodili tudi mnogi novi načrti za nadaljnje delo. Zdjaj že pogumno pišemo za Bilten, pripravljamo se za pohod na Triglav, načrtujemo ipopolnjevanje v Poletnih šolah za mlajše in starejše in še veliko tega.

Ob torkih ste vsi dobrodošli v Višegradski 23, kjer se pridno učimo in maternega jezika, se nasmejemo in poklepavamo.

Ana Marija Vojinović

POMLAD V DRUŠTVU SAVA

Ob koncu šolskega leta, 18. maja 2003 smo se zbrali v prostorih ob cerkvi BMD, tokrat z namenom praznovati pomlad. In kako lepše počastiti ta prelepi letni čas, kot z nastopom najmlajših članov.

Ob tej priložnosti smo našim cicibanom in najstnikom hoteli na svečan

način podeliti tudi članske izkaznice našega Društva. Deklicam smo nameleli izkaznice na katerih piše Moja, fantkom pa Kecek. Še en način, da jim približamo junake iz slovenskih otroških pravljic.

V dvorani nas je počakal srbno pripravljen oder. Na njem je bil mlin, stojnica in vrh, vse kot nalašč za naš nastop. Cičibani so prikorakali praznike oblečeni in srbno počesani, najstniki pa odišavljani in urejeni kot za najpomembnejši žur. Poleg Anice Sabo, ki je tudi tokrat pripravila zborček, smo najbolj nerazgovorne bile mamice (verjetno tudi očetje, pa niso pokazali), saj smo vse po vrsti imele tremo pred nastopom našega naraščaja. Da o sebi kot

učiteljci sploh ne govorim, saj sem skrbela za vsako besedo, vsak naglas, z Anico pa sva skušali zagotoviti pravilno držo in obnašanje ob enournem bivanju vseh nastopajočih na odru.

Marija Družjanić in Karlo Rak sta podpravila občinstvo in v kratkem povedala česa smo se čez leto učili v šoli. Skoraj vsi so se pouka udeležili kot začetniki in je njihova slovenščina po enem šolskem letu zvenela kot najlepša melodija. Vsaj meni.

Z Nastevanko je nastopil naš najmlajši cičiban, Mirko Družjanić, šele 5 let star, ampak v šoli priden 'kot velik'. Njegova nastevanka je določila, da bosta naslednja recitirala Matija Đukanović in Nikola Škufca, povedala sta kaj je malo in kaj je veliko. Ivo Đukanović je v naslednji pesmici bil Jure, ki ga njegova sestra - Mina Jocić, svetuje kako naj se našemi za pusta.

Da ne bi bilo preveč besed, so malčki zapeli dve pesmici o ptičkah: Pleši, pleši črni kos in Sinička. Ob vodstvu Anice Sabo, jih je na klavirurah spremljala Željka Antolić. Potem sta Ivan Kadunc in Goran Piršić skupaj z Mino Jocić povedala nekaj verzov z večpomenskimi besedami.

Med cičibani imamo samo eno dekl-

co, Mino, ki nam je poleg odličnega recitiranja predstavila tudi česa se je že naučila v glasbeni šoli in nam je zaigrala eno Bachovo melodijo. In vse to lani, ko je obiskovala šele prvi razred!

Naneslo je, da so v skupini kar trije fantki, ki so lani obiskovali tretji razred - Nikola, Matija, Ivan - ki smo jih že omenili in Luka Pandurov, ki je za ta nastop pripravil detektivsko pesmico Kje stanuješ, mala miška. Njegov starejši brat, Marko Pandurov, odlično učence (lani) sedmega razreda pa je celo prireditev fotografiral, saj je mestni prvak v fotografiji.

Zborček je potem zapel pesmico o Raku krojaču in narodno Jaz pa pojemdem na Gorenjsko, nakar so se predstavili najstniki. Karlo Rak in Igor Piršić sta prebrala Župančičevo pesmo Pismo, v kateri oče 'skrbi' za sina. Šaljivo ga svetuje, naj se ne uči preveč.

Na vrsto so končno prišle tudi naše najstnice. Vesela skupnica klepetavih deklic, ki so tudi izven šole slovensčina sijajna družba. Zapele so pesem Sem deklica mlada, vesela, skupaj z ostalimi pa še Barčica po morju plava.

Ti naši najstniki so v zelo sentimentalnih letih, kar nam je skozi Jenkovo Ljubezensko pesem potrdila Miljana Kljun, vedno dobre volje in nasmejana. Ob tej priliki smo ji tudi voščili vse najboljše za njen šestnajsti rojstni dan. Po recitaciji so se deklice hitro postavile za stojnico, si nadele rute in predpasnike, ter nam skozi pesem Borisa A. Novaka, predstavile ljubljanske branjevke. Nastopile so Adrijana Sabo, Irena Jakoš, Jelena Hajdinjek in Marija Družjanić.

Za konec smo si želeli ponoviti pesem, ki smo se je naučili za Prešernov dan, Sonetno venec - na Prešernove verze jo je uglasila naša Anica Sabo. Zapeli so jo vsi nastopajoči ob klavirski spremljavi Željke Antolić. Pesem, ki poje o cvetu, ki bo gnal še bolj veselo je zaključila prireditev. Toma Jakoš in Anica Sabo sta na koncu podelila članske izkaznice otrokom in vsakemu čestitala za izvrsten nastop. Ob prigrižku in kozarčku smo še dolgo klepetali, otroci so se podili po dvorišču, gospod Jože Hauptman jim je kakaj začel in zlate ribice, na toboganu smo pa opazili tudi najstnike.

Mame smo si pa oddahnile!

Maja Đukanović

Na obisku pri društvu Slovencev Kredarica v Novem Sadu

pesem - simbol naše enotnosti

Vročina vrelega asfalta je pritisnala Beograd. Maloštevilni mimoidoči so počasi in nejevoljno hodili po ulicah. Od slike, tako tipične za bejske dni, je s svojim optimističnim duhom odstopala skupina ljudi, zbrana pred stavbo v Višegradske 23. To so bili člani društva "Sava". Zbrani pred svojim sedežem, so se pripravljali na pot v Novi Sad, na obisk društva Kredarica. Tu je bil vokalni kvartet Sava (Ivan Debeljak starejši in Ivan Debeljak mlajši - med člani znan kot Nino in brata Branko in Ludvik Pucelj) in njihov vodja Zlatan Vauda. Ivan Debeljak starejši je s sabo vzel tudi svojo, med Slovenci že slavno, dia-tonično harmoniko, ki v njegovih

rokah ustvarja čudovite zvoke in vedri prisotnih srca. Skupino so dopolnjevali tudi tisti, ki se občasno zbirajo okoli slovenske pesmi in tako lepšajo srečanja članov društva, izražajoč željo, da se v društvu čimprej formira zbor. Na obisk so se napotili predsednica in podpredsednik društva Anica Sabo in Slobodan Jakoš. Še posebej doborodošel potnik za Novi Sad je bil gospod Dmitar Polovina, direktor Predstavništva Gospodarske zbornice Slovenije v Beogradu, ki je kljub številnim obveznostim našel čas, da se pridruži društvu, da na razpolago svoj avto in se odpravi na pot.

V Novem Sadu so nas pričakali zares prijetno, prisrčno in predvsem prijateljsko. Za obisk, ki je minil v vzdušju vzpostavitve novih vezi in mostov, ki nas združujejo, se imamo zahvaliti prijaznim gostiteljem, na čelu s predsednikom, gospodom Albertom Kužnerjem. Programu, ki so ga

pripravili člani društva Kredarica so se pridružili tudi člani društva "Sava". Beseda slovenskega pesnika Otona Župančiča, ki je zaznamovala to srečanje, je pretkana s pesmijo. Pesmi, ki jih je pod vodstvom Suzane Gros izvedel zbor iz Novega Sada, so dopolnili Beograjčani. Se posebno pozornost je pritegnil vokalni kvartet "Sava". Gospod Zlatan Vauda je z mojstrsko izbiro programa in briljantno izurjenim kvartetom, navdušil prisotne. Vseeno, zdi se, da so zvoki harmonike, na kateri se je pod spretnimi prsti Ivana Debeljaka zaslislala polka, dali pekat srečanju. Ti zvoki so odmevali v srcih vseh prisotnih celo, ko se je program končal. Druženje se je nadaljevalo ob dobrotah, ki so jih pripravili člani Kredarice. Pogovori, ki smo jih imeli so nam pokazali, da imamo veliko skupnega, in da podobna srečanja lahko v veliki meri prispevajo izboljšanju dela obeh društev.

Tema se je že spustila na Novi Sad, ko so se člani društva Sava polni prijetnih vtisov odpravili domov. V vseh, ki so se tega dne zbrali, se je močno vtisnila želja, da se taka srečanja ponovijo, medsebojni stiki pa poglobijo. Zato smo namesto zbogom, rekli – do naslednjega srečanja.

Anica Sabo

Prevod: Slavica Boštjančič in Ana Marija Vojnovič

JEZIKOVNI KOTIČEK

Jezik, jez ka, jez ku, jezik,
jez ku, z jez kam
Dva jezika, čeh jezikov, dvema
jezikoma,
dva jezika, čeh jezikh, z dvema
jezikoma
Trije jeziki, treh jezikov, trem
jezikom,
tri jezika, treh jezikh, s tremi
jeziki

Skratka: jezikovni kотиček

KRAJEVNA IMENA

Z izdajo novega Slovenskega pravopisa (Ljubljana 2001) so uveljavljene nekatere spremembe glede na dosedanje zapisovanje večbesednih krajevnih imen. Pri zapisovanju je najprej treba narediti razliko med **naselbinskimi** in **nenaselbinskimi** krajevnimi imeni.

Naselbinska imena so imena mest, vasi, trgov in zaselkov (Ljubljana, Kranjska Gora, Skofja Loka), **nenaselbinska pa so vsa druga krajevna imena** (Podrta gora, Jadransko morje).

Pravopisno pravilo se glasi, da v **naselbinskih imenih** vse sestavne pismo z veliko začetnico, izjeme so samostalni *mesto, trg, nas, selo, sela, selci, naselje, seveda, če ne stojijo na začetku* dvodelnega imena. Tako pravilno, z malo začetnico v drugem delu, zapisemo: Dolenja vas, Stara vas, Spodnja vesca, Novo mesto, Stari trg, Opatje selo, Uršna sela, Dolenje selce, Ribiško naselje...

Ostala sestavljena **naselbinska imena** pismo z veliko začetnico v obeh elementih: Skofja Loka, Gornji Grad, Velika Nedelja, Rogaska Slatina, Dolenjske Toplice, Zelezna Kapla, Pirna Peč, Kočevski Rog...

Ko zapisujemo **nenaselbinska imena**, prvi del pismo z veliko, drugi pa z malo začetnico. Velika začetnica za drugi del imena velja, če gre za lastno ime (Srbija in Crna Gora, Nova Mehika, Bosna in Hercegovina, severna Iraka...).

Z malo začetnico v drugem delu zapisemo: Zelena jama, Ulica stare pravde, Kongresni trg, Bela krajina, Slovensko primorje, Tih ocean, Velika gora, Kamniško sedlo....

Verjetno se sprašujete, zakaj pismo Kranjska Gora in Velika gora. Naj povzamem: Kranjska Gora je naselje, torej zanjo velja pravilo za pisanje naselbinskih imen, Velika gora pa je enostavno gora, torej ni naselje in zanjo velja pravilo o zapisovanju nenaselbinskih imen.

Maja Dukanović

NAŠA ŠOLA

Lanskega septembra je v okviru Društva "Sava" začela z delom šola slovensčine, uradno - dopolnilni pouk slovenskega jezika. Šola financira Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport Republike Slovenije, namenjena pa je otrokom in mladim slovenskega rodu.

V šoli se nas je na začetku zbralo okoli 40. Po prvem sestanku smo naredili najprej dve osnovni skupini. Razdelili smo se na cibabane in najstnike.

Med cibabani so bili tisti, ki črke poznajo, pa tudi tisti, ki so namesto pisanja risali. Začeli smo od začetka! Večinoma so to otroci, ki so tretja generacija v Beogradu in slovensčine sploh ne znajo. Lotili smo se učbenika Slovenščina, dober dan, Vladimirja

Donaja. Naučili smo se tudi precej pesmic in recitacij. K pouku smo prinesli najljubše igrače in jih opisovali, malo smo telovadili, da bi se naučili različnih glagolov v velelniku, prislovov, samostalnikov. Nastopali smo na prireditvah. Skupaj smo praznovali rojstne dneve in se drug od drugega marsičesar dobrega naučili. Izkazalo se je, na primer, da imamo vsi radi križanke in rebuse, kar je odlično za besedni zaklad. Obiskali smo otroško opero, ko je gostovalo Lutkovno gledališče iz Ljubljane. Skupaj smo praznovali rojstne dneve in postali odlični prijatelji!

Najstniki so se razdelili na dve skupini - eno res najstniško, v kateri so bili starejši osnovnošolci in srednješolci, v drugo pa so se odpravili študenti. Med

študente smo sprejeli tudi starše, čigar otroci obiskujejo pouk, da bi se tudi mamice in očetje naučili ali pa spomnili jezika svojih staršev in starih staršev. Mlajši najstniki so hitro na predovali, popestrili so vsako prireditev in našim društvu ustvarili podobo 'mladega'. Med malce starejšimi najstniki pa so se zbrali tudi taki, ki zelo dobro govorijo slovensko (ali pa so se med letom ogromno naučili). Proti koncu šolskega leta smo ustanovili kar eno prevajalsko delavnico, v kateri smo s skupnimi močmi 'zares' prevedli marsikatero besedilo v slovensčinu in iz nje. Naročniki so bili z opravljenim delom zelo zadovoljni, mi pa tudi. S prevajalsko aktivnostjo nadaljujemo tudi letos!

Junija smo šolsko leto končali in podelili prva beograjska spričevala. Vrata nam je spet prijazen odprl gospod Jože Hauptman, za pisanje diplom sta poskrbela Rija in Toma Jakoš, oblikoval jih je Vlado Đukanović, podelili sta jih pa v že izkušenem tandemu Anica Sabo, predsednica društva in Maja Đukanović, učiteljica dopolnilnega pouka. Vse je bilo prazne, mizo s spričevali so krasili prekrasni šopi rož.

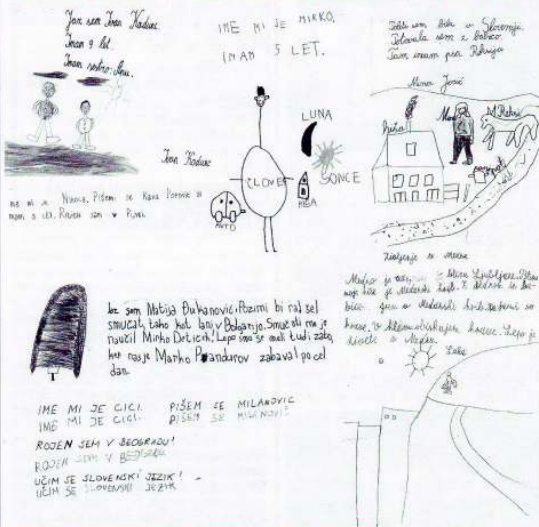
Po podelitvi spričeval smo se zbrali na dvorišču, ob roštilju in kozarčku. Priznali smo si, da vsi imamo cmok v grlu, tako ganjeni smo bili. In kaj nas je najbolj navdušilo? To, da so se med nami ustvarila trdna prijateljstva, da si sploh ne moremo predstavljati, kako smo živeli prej, ko se nismo poznali.

Maja Đukanović

F. Mihelc

MOJČKE IN KEKCI

Načrt športno-kulturnih aktivnosti Društva "Sava" za leto 2004

Januar	Priloge za zimске počitnice, vaje in hoja po okolici Beograda
Februar	Zimske počitnice in smučanje v Banskem, Bolgarija od 01.02. do 10.02. Organizira in vodi: Detiček Mirko
Marec	Ski vikend
April	Izleti po okolici
Maj	Tradicionalni Fruškogorski maraton na stezah dolgih 17 km, 30 km, 50 km ali več. Priporočamo ga vsem tistim, ki načrtujejo odhod v hribe - Alpe in dolina Soče (1 dan) Organizator: Detiček Mirko Sredi ali na koncu meseca akcija: Kulturno zgodovinska dediščina Srbije, Homoljski kraj (Manastir Gornjak, Gamzigrad in dr.) (2 dni)
Junij	Priključitev kakej akciji planinskih društev Beograda (2 dni)
Julij	Slovenija, Karavanke, planina Stol ali Begunjsčica Organizator in vodja: Detiček Mirko (2 ali 3 dni)
August	Osrednja športna akcija društva: Dolina Soče in okoliških alpejskih vrhov, nadaljevanje akcije Triglav 2003. Organizator: Kelić Jovan, Pomočnik Detiček Mirko (7 dni ali več)
September	Konec avgusta ali začetek septembra počitnice v eni od mediteranskih držav Grcija ali Turcija (okrog 10 dni)
December	Smučanje - silvestrovanje na Kopaoniku

Pripravil Detiček Mirko

november 2003.

SLOVENSKE LJUDSKE PESMI

POZIMI PA ROŽICE NE CVETO

Po - zi - mi pa ro - ži - ce ne cve-to, de - kle, oj kaj pa za

pu - šelj - ček bo? Pu - šelj pa mo - ra bit, ze - len al' plav, z - njim bom slo - vo je - mal.

Pušeljce ti že naredila bom, s plavo ga Žido povila bom, da ga boš nosil za spomin, da se boš troštal z njim.

Ti boš v Ljubljani na straži stal, tam si boš družga dekleta izbral, ti boš pozabil čisto na me, jaz pa nikol' na te.

Merkaj se, merkaj dekletu, da se beseda ti ne zaleti, predno bom storil marš al' dva, 'mela boš družega.

Reportaža : Slovenci društva Sava na Triglavu

Akcijo Pohod na Triglav smo dolgo pripravljali in končno smo se 17. avgusta odpravili v Slovenijo.

Program obiska Dežele je imel tudi kulturno zgodovinsko vsebino, kar je pomenilo, da so nekateri obiskali Ljubljano in druga mesta.

Tisti, ki so imeli za cilj Triglav, so nadaljevali pot proti Bledu. Tja smo prišli zelo zgodaj zjutraj, s prvimi sončnimi žarki, ki so se ogledovali v mirnih vodah jezera.

Kljub temu, da smo preživeli noč na poti, v avtobusu, nam je prihod na Bled vzbudil sjaž v oči. Na obrazih se nam je videlo veselje in razburjenje ob prvem stiku s tem prelepim kotičkom Slovenije.

Čas hitro teče in se ne da vsrkati vse lepote tega kraja v nekaj urah. Odpravimo se v kanjon Vintgar, skupna fotografija, novo vznemirjenje ob razigrani paleti barv reke Radovne, okoliških skal, zelenja, igre svetlobe in senc. Očarani so bili vsi, tisti, ki so tu prvič, pa tudi tisti, ki so bili tu že večkrat.

Pokljuka, Rudno polje - zapuščamo

avtobus in se pripravljamo za plačinski del našega potovanja. Veliko dela za vodjo Jovana in zame, njegovega pomočnika Mirka, saj sva morala prepričati tiste, ki sta imela odvečne stvari, torbice, pakete cigaret in podobno, da jih pustijo v avtobusu in da na pot vzamejo samo nahrbtnik. Nekateri tega niso naredili in potem... a o tem pozneje.

Prilpave za vzpon so se hitro končale. Odpravili smo se navgor. Opazujem premikanje kolone in premišlujem o tem, kako bi bilo lepo, da so z nami tudi mlajši člani. V tem času so oni na Poletni šoli v Sloveniji in se ne da vsega uskladi. Upamo, da nam bo naslednjič uspelo biti skupaj.

Po lepem sončnem vremenu smo šli proti prvi koči na naši poti. V Vodnikov dom smo prihajali v majhnih skupinah z velikim časovnim razmikom. Zadnji so prišli pozno ponoči z velikim časovnim zaostankom. Ko smo se končno vsi zbrali je bilo zelo živahno, vendar smo šli po napornem dnevu hitro počivat.

Zjutraj smo se razdelili v dve skupini. V prvi nas je bilo 28 pripravljenih za odhod na vrh, v drugi pa 15, ki so ostali v koči in nadaljevali aktivnosti v nižjih predelih.

Visokogorska skupina je nadaljevala pot do kočice Planika. Da bi se prilagodili

višini smo se odpravili do Triglavске kočice na Kredarici. Še eno nepozabno doživetje, ki ga je težko opisati. Pogled na velikana Julijskih alp, Triglav, obiskan s popoldanskim soncem je bil čudovit, pogledi pa so begali dalje na vse tate do meglenih daljav.

Sreda, 20. avgust, vlažno jutro po nočnem dežju. Na terasi doma Planika sem razdelil planince v skupine po pet, tako da je v vsaki skupini vsaj en izkušen planinc, ki pozna vzpon na Triglav. Tu so se našli planinci iz drugih planinskih zvez, ki so nam pomagali, da se akcija vzpona izvede kar najboljšo varno. 27 se nas je po skupinah odpravilo na vrh.

Molčali smo, mogoče je bil vzrok tišine vznemirjenje, mogoče trema ali pa kanček strahu. Po premaganih prvih klinih in zajlah, kot tudi močnih sončnih žarkih na jasnem nebu, je izginila začetna trema in spet so se slišali glasovi.

Na vrhu so bili nasmejani srečni obrazji vseh, posebno še tisti, ki so prvi videli pogled z Aljažvega stolpa. Planinski krst - čestitanje ob vzponu z brco v zadnjio plat opravi Joca iz Sombora, ker vodja vzpona zaostaja zaradi pomoči počasnejšim.

Skupni posnetek in veliko pomembnih, uživanje v panorami. Veliko

planincev je prihajalo na vrh. Veliko jih je čakalo na razširitvah prehitvalnih stez.

Po kratki pavzi smo se vrnili v dolino, da bi prepuščili prostor drugim.

Na Malem Triglavu smo slišali zvoke maše iz cerkvice na Kredarici, ki je zaradi megle nismo videli, le slišali smo jo. Doživeli smo veličanstven trenutek, ki ga je težko opisati.

Sestali smo se na terasi s katere smo se odpravili. 27 nas je prišlo na vrh, med katerimi je najmlajša planinka 17 letnica, najstarejša planinka 71 letnica, najstarejši osvajalec Triglavu pa ima 75 let.

Po počitku smo se spustili do Tržaške koče, tja smo prišli pred večerjo, skupaj z drugo skupino, ki ni prišla na vrh. Skupina je štela sedem članov manj, ker se jih je toliko odpravilo proti Bohinjskem jezeru.

Koča je bila polna planincev iz različnih krajev Evrope, pravo mednarodno združje. Gneča je bila tolikšna, da se je spalo po hodnikih in v jedilnici, vendar se je za vsakega našel kotiček.

Zjutraj smo nadaljevali vzpon na Hribarice in se potem spuščali proti Dolini triglavskih jezer. Pri nekaterih je bilo opaziti utrujenost in pomankanje kondicije pa še neprimerno opremo in odvečno prtljago. Vodji akcije ni uspelo takih takoj poslati nazaj v do-

lino. Spet smo se vlekli z nekaj urno časovno razliko. Kot pomočnik vodje in

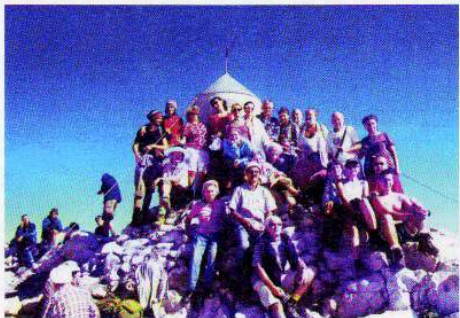
številine skupine planincev, ki so zadihano, a pridno korakali navzgor proti

Komni. Nažalost slava nismo mogli videti, zaradi požara v steni Komarce, tik nad njim.

Spet smo imeli problem pomankanja kondicije nekaterih planink. Zbrali smo se z veliko zamudo in glede na planinski odhod nismo mogli obiskati Bohinja, Ribčevega laza, Cerkev Sv. Janeza in Starih Fužin.

In spet smo v avtobusu, na poti v Beograd, zadovoljni, predvsem zato, ker smo po dolgem času spet v Sloveniji ter zato, ker je akcija Društva Sava popolnoma uspela. Polni smo vtisov in izkušenj in si srčno želimo, da bi se čimprej spet vrnili v Slovenijo.

Mirko Detiček
Prevedla Marko Pandurov
in Slavica Boštjančič

član gorske reševalne službe sem imel nalogo, da skrbim za rep kolone, oziroma za tiste, ki so se že utrudili.

Ceprav je poletje bilo toplo in suho, je v Triglavskih jezerih bilo dosti vode. Izrabili smo prilžnost, da smo se odpočili, popili malo kristalne jezerske vode in uživali v odsevih narave v jezeru.

Do zadnje Koče pod Bogatinom so prvi prišli še ob dnevu, zadnji pa pred polnočjo.

Zjutraj, v petek, zadnji dan, smo s Komne gledali morje megle nad Bohinjskim jezerom in slikali majhno lisico, ki se je ponosno sprehajala po travniku pred kočjo. Spustili smo se do Koče pri slapu Savica, kjer nas je čakal avtobus. Medtem smo srečali

J. Čiuh, Svočanost, 1974

V tej številki Biltena objavljamo imena tistih članov, ki so prenenili in nas zapustili ali pa se preselili v neki drugi, upamo, boljši svet, kakorkoli kdo od nas to dojemamo. Objavljamo imena tistih, o čigar odhodu smo obveščeni. Hkrati vas prosimo, da nas obvestite, če veste še za kakšne člane društva, ki so umrli. Informacija naj vsebuje: ime in priimek, datum in kraj rojstva in smrti.

Marija Varovšč

13.11.1906 Celine, Krško, † 13.03.2002 Beograd

Angela Brajer

23.11.1901 Podpreska, Koberje, † 18.07.2001 Beograd

Marija Kelčič

29.10.1936 Sv. Križ pri Trstu, † 14.04.2002 Beograd

Milica Puceč

6.11.1922 Beograd, † 13.01.2002 Beograd

Angela Davidovič

3.4.1922 Stapuše, Novo mesto, † 09.01.2003 Beograd

Marija Jevtič

29.8.1924 Sabac, † 07.05.2003 Sabac

Vljudno prosimo vse člane, ki niso priložili potrebne dokumentacije ali niso plačali članarine za leto 2003, da to storijo najpozneje do 25.12.2003.

Izdajatelj: DRUŠTVO SLOVENCEV "SAVA" V BEOGRADU, Beograd, Višegradska 23. e-mail: sava-siv@eunet.yu

Svet biltena: Anica Sabo, Jakos Slobodan, Jožica Jozic, Vladimir Uršič in Ivan Debeljak

Uredništvo: Vladimir Uršič, glavni in odgovorni urednik, Anica Sabo, Jakos Slobodan, Jožica Jozic in Ivan Debeljak

V tej številki so sodelovali: Vladimir Uršič, Anica Sabo, Marija Djukanović, Mirko Detiček, Jadranka Karan Uršič, dr. Tanja Jozic, Vladimir Uršič jr, Ana Marija Vojnović, Marko Kužnik, Marko Pandurov Meri Jovanović, Slavica Boštjančič, Mija Vojnović in Bogdan Pišot. **Lektor:** Maja Djukanović

Likovno-grafična priprava: ARTARTIC m.d./Blumen group, Dušan Todorović in Aleksandra Andjelković

Rokopisov, fotografij in risb ne vračamo. Podpisani članki predstavljajo osebno mnenje avtorjev, ki se nujno ne morajo strinjati z mnenjem uredništva.

Uredništvo ima pravico po potrebi skrajšati in prilagoditi prispele priloge.